VET. BIBLIOT. TARNYBOS DOVANA

LAIKAS

Nr. 184 IX M.

"EL TIEMPO" — SEMANARIO LITUANO — 1 DE FEBRERO, VASARIO 1 D., 1957 METAI

PADŪMAVUS PADANGĖ

SŪNUS PALAIDŪNAS

Jeigu norėtume apibūdinti pokario laikotarpį, tektų suskirstyti į tris laikotarpius: 1. besąlyginis Vokietijos pralaimėjimas; 2. besąlyginis Sovietų Rusijos sauvaliavimas ir 3. besąlyginė maišatis.

Pirmojo laikotarpio metu nugalėtos Vokietijos baimė, ypatingai besireiškusi Prancūzijoje, nuolat didėjančio Maskvos akiplėšiškumo akivaizdoje, pamažu mažėjo. Tuo būdu, Vokietijos besąlyginis pralaimėjimas nebuvo pačiai Vokietijai nei griežtas nei nepakeliamas. Vokietija, turime galvoje Vakarų Vokietijos federalinę respubliką, ekonomiškai remiama JAValstybių ir politiškai — Anglijos, sparčiai ėmė atgauti savo reikšmę Europos lygsvaros palaikyme.

Šis Vokietijos reikšmės didėjimas Prancūzijoje nebuvo sutiktas labai palankiai. Iš vienos pusės Vokietijos baimė, iš antros — neramumai, kovos ir kolonijinės Prancūzijos imperijos byrėjimas, neleido Prancūzijai teisingai įvertinti būsimojo kelio į taiką Europoje ir visame pasaulyje. Prancūzijos vyriausybių nuolatinis kaitaliojimasis, ištisa eilė partijų ir nuomonių pagaliau, praėjusiais metais, sudarius socialistinę vyriausybę, pasauliui parodė tikrąją Prancūzijos politikos kryptį.

Tuojau po Guy Mollet vyriausybės sudarymo, užsienio reikalų ministeris Pineau savo pareigas pradėjo kelionėmis į Londoną ir Sovietų Sąjungą. Tai buvo apgaulingo sugyvenimo vilčių laikotarpis. Neseniai pasibaigusi Azijos - Afrikos valstybių konferencija Bandunge, paveikta Indijos neutralumo politikos, tačiau praktiškai patekusi į nėmatomus Maskvos voratinklius, be abejonės, socialistinei Prancūzijos vyriausybei atrodė lyg tas viliojantis kelelis į taiką, arba bent ramybę Prancūzijos kolonijose.

Tačiau nei Naujajame Delyje, nei Maskvos Prancūzijos noras nebuvo lauktai įvertintas ir pasirodė besąs tik viliojantis, bet apgaulingas dykumų miražas.

Šiaurės Afrikoje sunkumai vis didėjo, tuo būdu pasirodė, kad Pineau kreipimasis į Nehru, Bulganiną ir Naserį neturėjo lauktų pasėkų. Indija, savo idealistiniame politikos ir sugyvenimo supratime paskendusi, Prancūzijai negalėjo pažadėti praktiškos pagalbos. Naseris perdėto tautinio jausmo stumiamas ir Kremliaus diriguojamas, taip pat neištiesė Prancūzijai rankos. Atvirkščiai, savo tiesioginiu kišimusi į Prancūzijos sunkumų kurstymą ir didinimą, kasdien vis labiau sunkino Prancūzijos padėtį.

Maskvai gi Prancūzijos vidaus ir tarptautinės politikos sunkumai buvo meilesni, nei abejotinas Prancūzijos bendradarbiavimo siūlymasis.

Tačiau šios Pineau pastangos pasirodė esančios tuščios. Noras suartėti su arabais, Maskvos voratinklių apsuptais, pasirodė klaidingas, kai Naseris 1956 m. liepos mėnesį paskelbė Suezo kanalo nacionalizavimą. Tai buvo ženklas Prancūzijai grįžti į Europą ir čia ieškoti paramos ir kelių į taiką. Tuo būdu, „sūnus palaidūnas" susirado kelią į namus ir aiškų Europos valstybių bendradarbiavimą.

RAUDONASIS BALIONĖLIS

Irakas, Iranas, Pakistanas ir Turkija aiškiai pasisakė remiančios Eisenhowerio planą Artimųjų Rytų taikai išlaikyti. Tuo būdu praktiškai Bagdado paktas pasilieka galioje. Šiame pasitarime dėl Eisenhowerio plano nedalyvavo penktasis šio pakto dalyvis — Anglija. Tačiau manoma, kad Anglijos padėtis, kiek susilpnėjusi Egipto akcijos metu, pamažu gerėja. Tai žinoma nesumažina įtampos Artimųjų Rytų padangėje.

Norėdami geriau suprasti Artimųjų Rytų problemos dydį neturime pamiršti šios srities nei ekonominės, nei politinės reikšmės. Jau caristinės Rusijos buvo dėta daug pastangų ir net kovų dėl Vidužemio jūros ir išėjimo į ją per Dardanelų sąsiaurį. 1878 m. Berlyne įvykęs suinteresuotų valstybių kongresas šį Rusijos norą atmetė. 1917 — 1918 metais bolševikų pastangos įsitvirtinti Artimuosiuose Rytuose, dėl energingo Turkijos ir Persijos pasipriešinimo, ginklu taip pat nepavyko. Antrasis karas, deja, suartinęs Maskvą su vakarų valstybėmis, vėl sudarė rusams progą „pameškerioti drumstuose vandenyse", bandant įsitvirtinti Artimųjų Rytų srityje, Vidužemio jūrą paverčiant „raudonąja jūra". Tuo tikslu jau karo metu Sovietų Sąjunga atidarė Taškente specialų universitetą Artimųjų Rytų problemoms pažinti, nagrinėti ir išspręsti jiems patinkama prasme, kitaip tariant, komunistiniams agentams paruošti. Pokario metas taip pat buvo palankus Kremliui. Adrijos jūroje esantieji Jugoslavijos ir Albanijos uostai pakliuvo taip pat jų žinion. Kiek vėliau nubyrėjo Jugoslavijoje turimos jūrų bazės, nes Tito maištas prieš Kremliaus viešpatavimą dar nėra ir dabar sutvarkytas. Tačiau Albanijos uostas Valona esantis Saseno saloje, ir toliau yra plečiamas kaip stipri komunistinių povandeninių laivų bazė, kuri tačiau vakariečių gali būti lengvai sulikviduota.

Nepavyko rusams įsitvirtinti nei Teherane, Persijoje. Matome tad, kad Sovietų Sąjungos noras po šio karo įsitvirtinti Vidužemio jūroje taip pat reikia laikyti nepavykusiu.

Tuo būdu, beliko vienas kelias, — laimėti arabų valstybių simpatijas, sueinant į glaudžius, maskoliškai „draugingus" santykius su Arabų Lygoje dalyvaujančiais kraštais. Čia jau pasirodė ir Taškento universiteto reikšmė. Šio universiteto „profesorius" ir Artimųjų Rytų reikalų žinovas Danielius Solodas, po diplomatinių santykių užmezgimo su Egiptu ir Iranu, paskiriamas ambasadoriumi prie Sirijos ir Libano valstybių. Iš čia minėtasis Solodas pradeda ir užbaigia lipnaus „raudonojo" voratinklio mezgimo darbą. Jam į pagalbą iš Maskvos dar atvyksta ir Stalino „pateptas" stačiatikių patriarchas, lankydamasis pas šios religijos išpažinėjus, kurių Artimuosiuose Rytuose yra nemaža.

Vėliau į Egiptą atvyksta ir vienas iš „raudonųjų vorų", — tai naujai iškeptas užsienio reikalų ministeris Šepilovas, galutinam voratinklio sutvirtinimui. Po šio paskutiniojo vizito visoje arabų padangėje pasipila komunistinių „raudonųjų balionėlių" leidimas, pripūstų tautinių idėjų, pasinaudojant Naserio nacionalistinėmis dumplėmis, sukirptomis „Taškento studentų" Maskvoje. Šie „raudonieji balionėliai" vėliau pavirto sovietiniais lėktuvais, pristatytais Egiptui ir Sirijai. Bendrai, įvairių rūšių ginklų siuntimas vyksta ir toliau.

RAUDŲ VARTAI

Bab-el-Mandeb sąsmaukos, — kurią lietuviškai pavadintume raudų vartais, — jungiančios Raudonąją jūrą su Indijos vandenynu, vardas šiuo metu labai tinka visiems Artimiesiems Rytams apibūdinti.

Šios srities problemoms išspręsti, — nereikia būti pranašu, — nepakaks nei visų Jungtinių Tautų salamoniškų galvų. Izraelio ginčai su arabiniais kaimynais yra gyvybinis žydų valstybės likimo klausimas. Anglijos ir Prancūzijos įtakos pašalinimas palieka spragą, kurią sunkiai galės užpildyti ir Eisenhoverio planas, juo labiau, kad nepaprastai išbujojęs nacionalistinis arabų nusiteikimas tame plane taip pat įmato pavojus. Žinodami gerai, kaip suderintai veikia bolševikinė propaganda, panaudodama visas ekonomines ir tautines priemones, galime manyti, kad Eisenhoverio planas ta prasme turi spragų, — yra sausai ekonomiškai techniškas. Nėra šiame plane elementų, žadinančių kraštutinį arabų nacionalizmą, neapykantą ir pagiežą. Tuo būdu, visa tai rodo, kad padėtis nė kiek negerėja. Šiuo metu todėl tariamasis atoslūgis yra tik apgaulinga ir naujų pasiruošimų bazė. Kas iš visos tos Artimųjų Rytų maišaties išeis, negalima atspėti. Viena tik aišku, kad aplink Raudu Vartus slankinėja paslaptingi šešėliai grąsinantieji trečiu pasauliniu karu.

— *a. b. c.* —

30 METŲ NUO DIEVO TARNO ARKIVYSKUPO JURGIO MATULAIČIO-MATULEVIČIAUS MIRTIES

Arkivyskupas Jurgis gimė 1871 m. balandžio 13 d. Lūginės kaime, netoli Marijampolės, Lietuvoj. Lankė Marijampolės mokyklą. 1882 m. išlaikė egzaminus į I klasę. 1889 m. išvyko su dėde į Kielcus, į Lenkiją. Ten tęsė gimnazijos kursą ir įstojo į seminariją. Po dviejų metų išvyko į Varšuvą. Kunigo mokslus baigė 1895 m. Toliau studijavo Petrapilio dvasinėj akademijoj. Baigė mokslą augščiausiais pagyrimais ir 1898 m. gruodžio 31 d. buvo įšventintas kunigu. Grįžo vėl į Kielcų vyskupiją. Buvo paskirtas kaimo parapijos vikaru. Dėl ligos turėjo vykti į Vokietiją (Kreuznachą) ir į Šveicariją - Friburgą. Friburge jis pradėjo lankyti universitetą, o 1902 m. jį baigė teologijos daktaro laipsniu. Grįžo vėl į savo vyskupiją ir buvo paskirtas kaimo vikaru, o po kiek laiko — kun. seminarijos profesorium. Pablogėjus sveikatai, teko vykti į Varšuvą gydytis. 1907 m. palikęs Varšuvą, kun. Matulaitis turėjo išsikelti į Petrapilį, nes Rusiją pasiekė gandas, kad jis esąs gabus visuomenininkas ir sociologas. Buvo paskirtas akdemijos vice-rektoriumi. Įstoja pas Marijonus. 1909 m jis pats nuvyko į Romą ir Šv. Sostas jam leido padaryti vienuoliškus įžadus be novicijato. Kitiems metams jis parengė naujus marijonų vienuolijos įstatus, kuriuos Šv. Sostas 1910 patvirtino. 1913 m. su dviem marijonais jis atvyksta į J. A. Valstybes ir padaro pradžią marijonų veiklai. Pirmąjį pasaulinį karą Matulaitis praleido Lenkijoje ir čia atgaivino lenkų marijonus, kurie jau buvo išmirę. 1918 m. grįžo į Marijampolę ir čia pradėjo viešą marijonų veiklą. Šalia marijonų čia pat Marijampolėj, jis įsteigė Marijos Nekalto Prasidėjimo Seserų vienuoliją 1918 m. gruodžio 1 d. Kaune buvo įšventintas vyskupu ir paskirtas valdyti Vilniaus vyskupiją. 1925 m. atsisakė iš Vilniaus vyskupo pareigų ir nuvyko į Romą. Tada pop. Pijus XI jį pasiuntė į Lietuvą tvarkyti Bažnyčios reikalų. Čia jis įkūrė Lietuvos Bažnytinę Provinciją, parinko vyskupus penkioms vyskupijoms, parengė Lietuvos sutartį su Vatikanu. 1926 m. jis spėjo dar kartą atvykti į J. A. Valstybes, sustiprinti savuosius marijonus. Bet nėtrukus, grįžęs į Lietuvą toliau tęsti savo darbą, staiga susirgo, buvo operuotas apendicitas ir 1927 m. sausio 27 d. mirė.

Pasaulio katalikų spaudoj plačiai nuskambėjo žinia, kad 1953 m. gegžės 15 d. Romos Kūrija, popiežiui Pijui XII leidus, pradėjo lietuvio arkivyskupo beatifikacijos bylą. Generalinis postulatorius marijonas gyvena Romoje, via Corsica 1. Melskim Švenčiausiąją Trejybę, kad kanonizacijos byla greičiau praeitų, kad jo garbė, dar mūsų akims regint, sušvistų mūsų bažnyčių altoriuose.

LEONARDAS SRUOGA

ARG. LIETUVIŲ ORGANIZACIJOS IR JAUNIMAS

Visų mūsų draugijų ateitis glūdi priaugančioje kartoje. Jau dabar kelių didesnių organizacijų vairas dalinai perėjo į jaunimo rankas. Po 10, 20 metų, šių dienų jaunuoliai didelėje daugumoje pakeis dabartinius draugijų vadovus ir narius. Tam, kad mūsų organizacijos išlaikytų lietuvišką veidą, lietuvišką dvasią ir pobūdį, kad nepradėtų slysti iš lietuviškų rankų, nepakaks poros šimtų veiklių jaunuolių, kuriuos šiandieną tebematome mūsų tarpe. Kaip iki šiol, draugijoms bus reikalingas bent kelių tūkstančių narių pagrindas, palaipsniui pakeitimui ų, kurie, metams bėgant, apleidžia veiklųjų ar gyvųjų eiles.

Tenka pripažinti, kad nors ši padėtis yra pilnai suprantama ir įvertinama, mažai, labai mažai yra padaryta tam, kad mūsų jaunoji karta pasijustų patraukta lietuviškų organizacijų, kad prie jų prisirištų, jas pamiltų, kad įsijungtų į bendrą darbą. Tiesa, į parengimus prisirenka jaunimo. Prisirenka pasilinksminti ir išsiskirsto... To toli gražu nepakanka. Šis reiškinys jokiu būdu nelaiduoja, kad mes jaunimą „išlaikome" ar „išlaikysime". Reikalinga sudaryti sąlygas pastoviam bendravimui, nuolatiniams kultūriniams ir sportiniams pasireiškimams, reikalinga sudaryti palankią aplinką lietuviškų dvasinių savybių išvystimui. Tik tada galėsime pasijusti saugūs ir ramūs del mūsų jaunosios kartos ir, drauge, del lietuviškų organizacijų ateities.

Mūsų draugijos ir centrai yra lietuviškumo židiniai. Kartu su spauda jie yra pagrindu priaugančios kartos auklėjimui, apjungimui, išlaikymui. Pribrendo metas rimtai pasirūpinti, kad dabartiniai lietuviški židiniai taptų tikrai patraukliais centrais visam lietuviškam jaunimui, kuris dar galutinai „nenutrupėjo" nuo mūsų

(Nukelta į 2 psl.).

MOKYMO LAISVĖ AR MONOPOLIS

Buvusioji vyriausybė prieš pat savo egzistencijos galą pradėjo ypatingai širsti prieš katalikišką visuomenę ir Bažnyčią. Kur galėdama stengėsi „įžnybti". Nekalbant apie fizinius barbariškus veiksmus, kurių panašumo sunkiai rastume kovų prieš Bažnyčią istorijoj, savo paskutiniųjų mėnesių isterikoj „apdovanojo" šalį trimis garsiais įstatymais, priimtais skubos keliu, kad net neskaitlingai opozicijai nebuvo kada susipažinti su paruoštais projektais nei išsamiau išsitarti jų atžvilgiu. O tuos įstatymus, kaip retai kada įstatymdavystės istorijoj, pasirašė prezidentas su visais 18 ministerių. Tai būtent: 1) prostitucijos legalizavimas (mandriai pavadinta profilaxis social); 2) moterystės skyrybų ir naujos santuokos įstatymas (vad. divorcio absoluto) ir 3) tikybos bei moralės dėstymo mokyklose panaikinimas.

Revoliucinė vyriausybė jau pirmomis savaitėmis atšaukė pirmuosius du įstatymus, grįžtant prie ankstybesnės padėties. Dėl pirmojo įstatymo atšaukimo niekas spaudoje neprotestavo. Kaip gi čia viešai ginsi tokį dalyką...

Dėl moterystės suardomumo panaikinimo kairiosios grupės reiškė savo abejones ir nepasitenkinimą. Priėmė vyriausybės nutarimą su rezervu, kad reikalinga esą gilesnių studijų ir galutinai spręstina ateity. Tačiau jų principinės nuomonės buvo, kad „nesutariant su pačia", reikia leisti atsiskirti nuo jos ir iš naujo „ženytis", be abejo, pasiieškant geresnę.

Po šios platokos įžangos pereisime prie trečiojo punkto — mokymo ir auklėjimo problemos, palikdami pirmuosius klausimus kitai progai.

Bet kurioje valstybėje partijų žmonės ieško kuo meilesnių žodžių darbininkams ir stengiasi paimti savo įtakon mokyklinio amžiaus vaikus. Ir suprantama — juk darbininkų masė tai jėga ir balsų šaltinis, dabarties vaikai — ateities valdžia ir visuomenė.

Atrodo, kad ir trečiuoju punktu revoliucinė vyriausybė galėjo pasielgti logiškai, atšaukdama religijos ir moralės dėstymo panaikinimą mokyklose. Bet nepasielgta taip, o paskelbta, kad laikomasi įstatymo 1420.

Keletu žodžių prisiminkime religinio mokymo istoriją Argentinoje. Valstybės nepriklausomybės pradžia ir paskelbimas, kaip ir ankstybesni laikai, taip susieti su krikščioniška katalikiška dvasia, kad retai kur kitur rasime tokį bendradarbiavimą tarp valstybės ir Bažnyčios. Perdėm viskas katalikiška. Mokslo ir šviesos skleidėjai buvo Bažnyčios atstovai. Pirmąją spaustuvę įsteigė jėzuitai Kordoboj. Pirmosios mokyklos prie parapijų. Universitetus steigė vyskupai ir pirmieji rektoriai, svarbesnieji profesoriai buvo dvasiškiai. Absoliuti tautos dauguma buvo tikintys ir praktikuoją katalikai. Tokioje dvasioje buvo ir pirmieji švietimo įstatymai. Ir tai truko pirmuosius tris ketvirčius šimtmečio nepriklausomo gyvenimo.

18-jo amžiaus pabaigoje ateizmo ir materializmo idėjos pradėjo sklisti iš Pranczijos į kitas Europos valstybes. Nustojusios tenai savo pirmykščio aktualumo, apie 19-jo amžiaus pusę persimetė per Atlantą ir pasiekė P. Ameriką. Aišku, kiekviena idėja randa savo pasekėjų. Ir tie pirmieji būna ypač uolūs ir užsispyrę jų propaguotojai. Tų idėjų pasėkoje 1883 m. priimamas dabar pagarsėjęs įstatymas 1420. Jis buvo išleistas sostinei ir valstybinėms teritorijoms (territorios nacionales) — pradžios mokvklų organizavimui. Ir tik vėliau Lainez įstatymu jo nuostatai buvo pritaikinti ir provincijoms. Nors įstatymas 1420 pripažįsta teisę ir religijos mokymo, bet tik šalia programos ir prieš pamokas ar po jų. Taigi, keletos metų vaikas privalo turėti daug valios, kad valandą anksčiau atsikeltų ar valandą vėliau pietums grįžtų. Ateistinė buvo to įstatymo dvasia, tokia patapo ir mokykla.

Ta padėtis truko beveik 60 metų. 1943 m. karinė valdžia dekreto keliu pakeitė aną įstatymą ir įvedė religijos arba moralės mokymą kaip programinį dalyką (materia de promocion). Tėvai laisvai pasirinkdavo vieno ar kito dalyko dėstymą savo vaikams. Didžiulė dauguma, apie 92%, pasirinkdavo tikybos pamokas ir mažuma, 8% — naturalinę ar taip vadinamą filosofinę moralę. Reiškia, laisvė ir daugumai ir mažumai.

1946 m. seimas tą dekretą pavertė įstatymu, iš esmės nieko nepakeičiant. Taigi, Peronas neįvedė religinį mokymą, o tik pripažino ankstesnį patvarkymą. Ir tai truko kol anam valdovui buvo paranku rodytis tikinčiųjų ir Bažnyčios draugu.

Matome, kad taip svarbiame klausime, kaip vaikų auklėjime ir mokyme, nebojama kitų interesų, neatsiklausiama nei vaikų noro nei tėvų sutikimo, o viskas paeina nuo valdančiųjų užmačių.

Kokia padėtis dabar? — Ji, galima sakyti, chaotiška. Įst. 1420 kalba tik apie pradžios mokyklas, bet kadangi buvusi vyriausybė pašalino iš visų mokyklų religijos dėstymą, tai ir gimnazijose pereitais metais nebuvo dėstoma nei tikyba nei jokia moralė.

1955 m. mokyklose buvo įvesta vad. tautinė doktrina arba „pilietinis auklėjimas". 1956 mokslo m. pradžioje jokio „auklėjimo" nebuvo, o nuo pusės metų įvesta „demokratinis auklėjimas". Ieškoma kažkokių baikų, išmislų, kad tik nusigręžtų nuo amžinos tiesos. Nesirūpinama vaiko siela, kad tik neužrūstintų įvairių politikierių, kurie bet kokiu atveju tuojau grąsina neberemsią revoliucinės vyriausybės.

Provincijose tvarkosi vietiniai švietimo ministeriai sau priklausomose mokyklose. Ir kai kuriose provincijose, kaip Kordobos, tikyba pradžios mokyklose pereitais metais buvo dėstoma. Šiais metais turės būti išrinkta konstitucinė vyriausybė, kuri galutinai klausimą išspręs.

Čia vadinasi, „Auklėjimo Ministerija", Lietuvoj turėjome „Švietimo Ministeriją". Bet mūsų tėvynės mokyklose ypač buvo kreipiamas dėmesys auklėjimui. Tikybai buvo skiriama dvi valandos savaitėje pradžios mokyklose ir gimnazijose. Tėvai turėdavo laisvę pareikšti, kad jų vaikas nelankys tikybos pamokų ir jis būdavo atleidžiamas. Bet tai būdavo tik retos išimtys. Be to, klasės auklėtojas pašvęsdavo bent valandą savaitėje pasikalbėjimui auklėjimo klausimais su mokiniais. Kiti mokytojai taip pat būdavo įpareigoti rūpintis mokinių elgesiu klasėje ir už mokyklos sienų.

Čia gi šiuo metu gimnazijose auklėjimu (išskyrus „demokratinį") neįpareigotas nei vienas mokytojas. Kas kalbės mokiniams apie svetimos nuosavybės gerbimą, kūno ir sielos švarumą, pagarbą tėvams? Neužsiims tuo nei fizikos, nei geografijos mokytojas, nei svetimų kalbų mokytojai. Kiekvienas turi savo programą, kurią rūpinasi kuo greičiau išeiti, nes mokslo dienų paskutiniais dviem metais buvo mažiau negu atostogų dienų. (Lietuvoje mokydavosi apie 220 dienų per metus).

Už dabartines mokyklų programas be religijos ir be moralės ir stoja dauguma radikalų, nekalbant jau apie komunistus su socialistais. Tai būtų vad. „laicistinis mokyma" (enseñanza laica).

Demokratų partija, krikščionys demokratai ir kitos katalikiškos grupės reikalauja laisvos mokyklos (enseñanza libre). Mokykloje turi būti laisvė mokiniams pasirinkti arba religijos pamokas arba bereliginės moralės. Privatinės mokyklos turi būti sulyginamos su valstybinėmis pašalpų ir diplomų atžvilgiu. Taip pat turi būti leidžiama veikti privatiniams universitetams. Tai svarbesnieji punktai laisvos mokyklos šalininkų reikalavimų.

Pirmasis po revoliucijos švietimo ministeris Dele'Ozo Maini paskelbė Universitetų veikimo potvarkį, kurio 28 straipsnis ir pripažįsta teisę veikti privatiniams universitetams. Bet apie Šio straipsnio reikmę irf kairiųjų „subruzdimą" prieš jį pakalbėsime kitą kartą.

J. Kaukas

Argentinos Liet. Organizacijos ir Jaunimas

(Atkelta iš 1 psl.).

visuomenės. Manyčiau, kad pradžiai reikalingos trys sąlygos: patalpos, vadovybė, priemonės.

Pagrindinės patalpos yra. Būtų gal pageidautinas tam tikras priderinimas, pav., kiekviename centre paskirti vieną ar porą kambarių išimtinai jaunimo sambūrių naudojimui. Jose galėtų vykti nedidelės repeticijos, susirinkimai, pasitarimai, galėtų būti įrengti vidaus žaidimai, saugojami mužikos, sporto, stovyklavimo ir kt. įrankiai. Gavęs šį paskatinimą lietuviškas jaunimas mūsų draugijose pasijustų tikrai „namie" ir sugebėtų geriau tvarkytis.

Vadovybės reikalas taip pat labai svarbus. Sudarymui veiklių jaunimo branduolių, yra būtini tautinių šokių, dainų, iškylų vadovai-ės, bei sporto instruktoriai-rės. Argentinos lietuvių kolonijoje jų turime, bet daugumas jų nepasireiškia. Neabejoju, kad ALOST autoritetas daug pagelbėtų reikalingo vadovų kadro sudarymui.

Kalbant apie priemones, turiu minty sporto įrankius, tautinius rūbus ansambliams ir chorams, muzikos instrumentus, plokšteles ir p^n. Reikalingo rinkinio įgijimas bus surištas su išlaidom. Netenka tačiau abejoti, kad lėšų klausimas nesudarys nenugalimų kliūčių. Antra vertus, daugelyje draugijų jau yra dalis priemonių, kurias galima būtų nedelsiant paleisti į apyvartą.

Įsivaizduokime kad ir nedidelius lietuvių meno ansamblius ir sporto vienetus, veikiančius Villa Lugano, Lanus, Avellanedoje, Rosario, B^risse, Kordoboj, Santa Fe, Temperley, su reikalingom priemonėm ir vadovybe. bei glaudžiai bendradarbiaujančiais. Tarpuavio sporto varžybos, dainų šventės, įdomios iškylos vasarą ir meno vakarai bei šokiai žiemos metu, sudarytų platų ir užtikrintą pamatą patraukimui į lietuvišką aplinką — kas-kart didesnio skaičiaus jaunimo, kuris dabar laikosi nuošaliai.

Minėtų centrų išvystymas nebūtinai reikštų „susiliejimą" į vieną junginį atskirų jaunimo sambūrių. Glaudžiai santykiaudami ir talkininkaudamas bendruose reikaluose, kiekvienas vienetas ir toliau pasilaikytų pilną laisvę siekti savo pagrindinių tikslų. Jei dabartiniu metu parapijos pastogėje veikia ir skautai, ir vyčiai, ir birutietės, ir jaunimiečiai, ir koviečiai, kodėl įvairių palinkimų jaunuoliai-ės negalėtų taip pat pasireikšti, sakytumėm, Lietuvių Centre, Susivienijime, M^ndauge? Skautų draugovės skiltys, studentų rateliai ir kt. panašūs sambūriai, veikiantieji įvairiose vietovėse ir miestuose, kur tik yra lietuviškų organizacijų, darniai tarpusavy bendradarbiaudami, prisidėtų prie draugijų ir lietuviško jaunimo veiklos pagyvinimo, tuo pat metu sudarydami reikalingą veikėjų ir narių kadrą mūsų organizacijom.

Netenka abejoti, kad rimtos pastangos jaunimo organizavimo ir veiklos kryptim, veikiai susilauktų nuoširdaus atgarsio plačioje lietuviškoje visuomenėje, susilauktų ir žymios paramos iš pavienių asmenų pusės.

Norėčiau tikėti, kad šios mano mintys, kad ir nevisai tobulos, užtarnaus palankaus dėmesio mūsų visuomenės veikėjų, ypač dabar, kai mūsų organizacijos rado bendrą kalbą ir sudarė pastovų tarpusavį ryšį. Šia proga norėčiau dar kartą priminti prieš kiek laiko iškeltą sumanymą sušaukti Argentinos lietuvių jaunimo sambūrių atstovų sąskrydį. Esu įsitikinęs, kad tai būtų tiksliausias pirmas žingsnis mus visus įdomaujančia kryptim.

Buenos Aires, 1957-I15.

LIETUVIAI visame Pasaulyje

AUSTRALIJA

— Adelaidės apylinkės valdyba per pirmininką St. Čibirą atsiuntė Lietuvos Raud. Kryžiui DM 1.132,27, kaip auką ligoniams ir į vergiją patekusiems Vokietijos lietuviams šelpti. Už tokį gražų Adelaidės Lietuvių solidarumo žygį LRK vadovybė pareiškė jiems nuoširdžią padėką.

BRAZILIJA

— Lietuvos vicekonsulas New Yorke A. Simutis Brazilijos spaudos atstovams nušvietė daartinę Lietuvos padėtį ir kovą prieš okupantus. Keli dienraščiai paskum išsamiai aprašė tikrąją padėtį Lietuvoje, pažymėdami, jog Sniečkus neturi jokios teisės kalbėti Lietuvos vardu. Lietuviai su okupantais kovoja jau nuo pat 1940 m. Aktyvioji kova buvo pasiekusi aukščiausią laipsnį, kai Sovietai pasiuntė prieš aktyviąją rezistenciją 3 šarvuotas divizijas ir karo lėktuvus. **Carlos Locerda dienrašty „Tribuna da Imprensa" paskelbė komentarą, pavadintą „Lietuviai kovoja".** Pažymėtina, jog Sovietai yra neįveikę lietuvių tautos. Tai patvirtina ir paskiausi Sniečkaus pareiškimai. Dar neseniai per Vilniaus radiją, kaip skelbiama dienrašty, buvo kreiptasi į pogrindžio kovotojus, žadant jiems amnestiją. Tačiau kreipimasis palikęs balsas, šaukiąs tyruose. Tegrįžo iš miško tič 5 asmenys, tuo tarpu į kovotojų eiles miške nuėjęs naujas šimtas. Jie palikę gimtuosius namus ir prisijungę prie tų, kurie jau 15 metų pirmosiose linijose kovoja su sovietiniu imperializmu.

Lietuvos pasiuntinybė Rio de Janeiro mieste, gavusi pakvietimą dalyvauti pirmoje tarptautinėje vaikų knygos parodoje, paluntė į ją savo eksponatus. (E).

ITALIJA

— Žinios iš Italijos. Iš patikimų šaltinių teko sužinoti, kad St. Lozoraitis yra protestavęs Italijos Užsienio Reikalų Ministerijoje, kam italai be jo žinios yra pripažinę teisę pastoviai Italijoje gyvenantiems mūsų piliečiams naudotis lietuviškais pasais ir suteikę lygias lengvatas, kaip ir kitų kraštų užsienio pasams, vizų reikalu.

— Lietuvių bičiulis Alberto Nonis, kuris išrūpino mūsų pasų vizavimui lygias teises su kitų kraštų pasais, italų vyriausybės paskirtas ambasadorium į Suomiją. Italijos PLB krašto valdyba atsisveikindama jam suruošė pietus, kuriuose iš lietuvių pusės dalyvavo vysk. V. Padolskis ir žymesnieji lietuvių veikėjai.

— Kun. A. Lubickas, baigęs Angelicum teologinius mokslus, išvyko dirbti į Balsamao marijonų vienuolyną Portugalijoje.

— Romoje kažkas yra įteikę Italijos užsienio reikalų ministerijai lietuviškų laikraščių iškarpas, kuriose nuvertinamas italų vyriausybės patvarkymas lietuviškųjų užs. pasų reikalu. Kun. Mincevičiui Vliko vardu teko atitaisyti tą neigiamą įspūdį, kurį toks pasielgimas galėjo italų oficialiuose sluoksniuose sudaryti, ir užtikrinti, jog lietuvių tauta didžiai vertina šį italų vyriausybės palankumo pasireiškimą.

JUNGT. AMER. VALST.

— Balfo seimas išrinko kan. Dr. J. B. Končių Balfo pirmininku, vicepirmininkais — A. Devenienę, J. Ginkų ir B. Spudienę; N. Gugienė išrinkta sekretorium, A. Trečiokas — iždininku ir St. Briedis — finansų sekretorium. Į direktorius neperrinkti 4 asmenys, kurių pora, pirmininko pareiškimu, ne tik neprisidėjo prie Balfo veiklos nei savo aukomis, nei veikla, bet nesumokėjo net nario mokesčio. Pagal š. m. sausio 1 d. pasibaigusį spec. pabėgėliams į JAV įsileisti įstatymą lietuvių buvo įsileista apie 1.500. Vizų pritrūko (daugiausia iš Prancūzijoje ir Belgijoje gyvenančių) apie 300 asmenų. Dėl sveikatos nepraėjo apie 900. Tikimasi, kad ateity būsianti padidinta Lietuvos kvota (387) ir tada pagal ją galės į JAV atvykti per metus tris kartus daugiau — apie 900 Lietuvoj gimusių. Balfas pasisakė už šelpimą talentingųjų studentų. Bendrai šelpiamų Vokietijoje lieka apie 3.000, Austrijoj — 140 etc. Balfas pirmoj eilėj šelpia ligonius, senelius, vargo mokyklas, moksleivius. Ir Vasario 16 d. gimnazija yra gavusi per Balfą stambių pašalpų.

— Jau praėjusiais metais lietuvių politinių grupių atstovai, posėdžiavę New Yorke, padarė tokį nutarimą:

„Lietuvių politinių grupių pasitarime pripažinta, kad Lietuvos okupantai, grąžinę ūkininkams baudžiavą ir labai žiauriai juos kankindami, net neteisingai vadina, būtent — „buožėmis". Tas vardas geriausiai tinka tik Lietuvos okupantams — bolševikams. Tuo vardu ir nutarta juos vadinti."

Okupuotoje Lietuvoje

— Maskvoj paskelbta: **Lietuvos** žemės ūkio Akademija **pripažinta** švariausia ir tvarkingiausia iš visų „plačiosios tėvynės žemės ūkio aukštųjų mokyklų". Akademija apdovanota „garbės raštu" ir pirmąja — 41.800 rublių premija. (E.)

—Nuo Naujųjų Metų okup. Lietuvoje įvedama nauja gyventojų aprūpinimo gyvulininkystės produktais tvarka. Vilniaus radijas 1956. XII. 2 pastebėjo, kad „respublikos produktų resursai ir jų teikimas gyventojams aprūpinti dabar betarpiškai priklausys nuo paruošų ir valstybinių supirkimų planų įvykdymo"... (E).

— Lietuvos baletas davė naują premiją — „Petras Gynthas". Baleto muzikos pagrindą sudaro Griego muzikinė suita, kurią jis sukūrė to paties vardo Ibseno draminės poemos motyvais. Pastatė V. Grivickas, dailininkė — R. Songailaitė. (E).

— Bolševikiniai geologai Lietuvoje sakosi ištyrę, jog Lietuvos pietvakarinėje dalyje galimi naftos — dujų telkiniai. Geologijos mineralogijos mokslų kandidatas A. Vala nustatęs, kad Palangoje turėtų būti Druskininkų kurorto vandenų tipo mineralinių vandenų.

Tuo atveju būtų galima žymiai išplėsti Palangos pajūryje esančią klimatologinę gydyklą. (E).

— Okup. Lietuvoje išleistas „Lietuvių kalbos žodyno trečiasis tomas. Šis žodynas turi didelę reikšmę ne tik lietuvių kalbos tyrinėjimui, bet iš viso baltų bei indoeuropiečių kalbų studijavimui. Tomas apima G — H raides. Kaip žinoma, pirmasis tomas buvo išleistas 1941 m., o antrasis — 1947 m., ir jų dabar jau sunku gauti. Trečiojo tomo leidimas ilgai susitrukdė, nes jį reikėjo perdirbti pagal „stalinistinę - leninistinę koncepciją". Žodynui medžiaga buvo pradėta rinkti dar K. Būgos. Prie žodyno trečiojo tomo parengimo prisidėjo ypač prof. J. Balčikonis ir... rusas prof. B. Larinas, tikrinęs kad nebūtų nukrypta nuo „partijos linijos". Daug darbo įdėjo Lietuvių kalbos ir literatūros instituto bendradarbiai jaunieji kalbininkai K. Ulvydas, J. Kabelka, J. Kruopas, B. Vosylytė, be to, N. Grigas, Z. Jonikaitė, S. Kezytė, A. Kučinskaitė, A. Lyberis, J. Paulauskas, D. Urbas ir kt.

A. † A. TĖVO VL. MIKALAUSKO, S. J. METINĖS

Rodos, kaip čia seniai dar gyvas vaikščiojo tarp mūsų Tėvas Vl. Mikalauskas! Dar lyg vakar sakė jis į mus pamokslus, vedė misijas Urugvajaus, Argentinos ir Brazilijos lietuviams, bet apsižiūrim, kad jau sausio 23 bus lygiai metai, kaip šį jauną, pilną energijos, neįpusėjusį net savo pradėtų didelių misijonieriškų darbų apaštalą Dievas pašaukė pas save.

Vakar gaunu laišką iš vieno lietuvio, kuris gyvena Hamilton, Ont. Kanadoj. Jis rašo: „Dėkoju už a. a. T. Mikalausko mirčiai prisiminti paveikslėlį. Tikrai, ir aš labai apgailestauju jo mirtį nelaiku. Kažin kodėl Dievas pašaukia pas save tokius asmenis, kurie taip būtų labai čia reikalingi ir tam pačiam Dievui: pasidarbuoti Jo garbei ir sielų išganymui? Tikrai, mūsų protui nesuprantama... O kaip Jums atrodo?"

Aš jam tą pačią dieną daviau atsakymą į tą jo paklausimą šiais žodžiais: „Mes tuojau rasime atsakymą, dėl ko a. a. T. V. Mikalauską, tokį jaunutį vos 37 metų, Dievas pašaukė pas save, jei įsižiūrėsime į Kristų vos 33 metų mirštantį ant kryžiaus!"

Tikrai, mes nežinome Dievo planų ir minčių ir kartais stebimės, kad kokiam viešam bedievui ir Bažnyčios priešui Dievas leidžia ir 90 metų sulaukti, o visai nekaltus Aloyzus, Teresėles, Kazimierus ar kad ir T. Mikalauską pačioj jaunystėj, lyg tą gėlę iš darželio nusiskina.

Aš taip samprotauju. Prieš Dievo akis guli mūsų visų gyvenimas kaip ant delno. Dievas mato, kas mus laukia, jeigu ilgiau pagyventume, gal į nuodėmę įkristume, o galime net sielą pražudyti, dėl to kartais anksčiau pašaukia vien norėdamas mums gera; arba jeigu jaunas žmogus savo trumpu laiku jau pasiekia daug nuopelnų ir dorybių, tai tokį irgi kartais Dievas šaukia. Mes dažnai skiname iš darželio vos pražydusią gėlę, nes ji toj valandoj yra gražiausia ir kvapsniausia. Tokią gėlę talpiname bažnyčioj prie Dievo sosto. Panašiai iš jaunų žmonių Dievas nuskina dangui gražiausias gėles, kaip šv. Domininką Savio, šv. Stanislovą, šv. Teresėlę ir daugybę kitų.

T. Mikalauskas mums paliko neužmirštamą uolumo, darbštumo ir Bažnyčios meilės pavyzdį. Per trumpą savo gyvavimo laikotarpį Urugvajuje ir Brazilijoj tiek nuveikė, kad retas ir per keliasdešimt metų ar nuveiks. Vos tik atvykęs 1951 metais į Montevideo, tuoj griebėsi darbo ir štai po 4 metų, lyg stebuklingai, išdygo graži Nekalčiausios Marijos Širdies bažnyčia, susibūrė žmonės į stiprias bažnytines organizacijas ir, žiūrėk, iš bebaigiančių nykti tautiečių, Dievo Kūno procesijose pasirodė šimtai lietuvių susibūrusių po lietuviškomis vėliavomis. Svetimtaučių akys tik sužiuro, o fotografai puolėsi fotografuoti mergaites ir moteris tautiškuose rūbuose. Visi tik klausinėja, tai iš kur tiek lietuvių atsirado, jeigu apie juos iki šiol ir girdėti mažai kas girdėjo?!

Tie visi dalykai vyko vis a. a. T. Vl. Mikalausko dėka. Jis buvo Dievo apdovanotas nepaprastais organizaciniais gabumais, dėlto vos sutvarkius dalykus Urugvajuje ir įsteigus parapiją, vyresnieji tuojau jį atima nuo mūsų ir siunčia dar į svarbesnius postus, kur daugiau lietuvių, būtent, į Sao Paulo.

Ten irgi dar nepraėjo nė metai, jau T. Mikalauskas darė sutartis dėl žemės sklypo, kur būtų išaugęs lietuvių naujas centras, pasirašė su radio stotim sutartį ir jau būtų kovo 4 prakalbėjęs radio bangomis, suorganizavo dvejose vietose vargo mokyklėles. Viena iš jų net jo vardu pasivadino, kai jis mirė, tai Monho Velho mokyklėlė.

Lietuvių jėzuitų viceprovincija nustojo a. a. Tėvo Mikalausko asmenyje labai didelio žmogaus, kuris buvo viceprovincijos pažiba ir pasididžiavimas. Jam buvo pramatyti labai atsakomingi darbai ir postai kai tik būtų daugiau įsigijęs praktikos. Bet kaip sakoma: homo proponit, Deus disponit, t. y. žmogus sumano, o Dievas sutvarko. Dėlto tebūna Dievo Valia. Verčiau pasimelskime, kad gerasis Dievas atlygintų jam amžinu džiaugsmu už jo nuveiktus darbus, bet taip pat pasiraginkime sekti a. a. Tėvo Vlado Mikalausko, S. J. uoliu pavyzdžiu.

T. J. Bružikas, S. J.

▪ **Birželio mėnesį** Maskvai ištikimi agentai už okupantų pinigus numato suruošti iš Urugvajaus „antrą ekskursiją į Lietuvą". Prie jos organizavimo, kaip skelbia ALB, prisideda viena ponia, kuri seniau yra sekretoriavusi buvusioje Pasaulio Lietuviams Remti Draugijoje, — mat, iš ten gaudavo lėšų... (E).

▪ **Romoje spausdinama** didelė knyga apie Katalikų Bažnyčios padėtį sovietų pavergtuose kraštuose. Knyga leidžiama pavergtųjų tautų atstovų iniciatyva. Lietuviams leidėjų kolektyve atstovauja vysk. V. Padolskis. Kun. V. Mincevičius parašė šiam leidiniui 120 puslapių skyrių apie Lietuvą. Knyga bus pavergtųjų tautų dovana Popiežiui jo 80 metų ir vainikavimo sukakčių proga. Darbas, tikimasi, bus baigtas sausio mėnesio gale.

Berniukai Kordobos kalnuose

Jau gerai pažįstama yra Villa del Dique lietuviams Argentinoje. Du gražūs kurortai — Villa del Dique ir Villa Rumipal augštai kalnuose prie Calamuchita ežero, šalia milžiniškos užtvankos Embalsėje, sutraukia kasmet daugybę žmonių praleisti atostogų. Visi viešbučiai (gražūs ir modernūs) sausakimšai prisipildo. Ir kas įdomiausia, kad kaip tik čia — automobiliuose, kavinėse, viešbučiuose ir plažėse labai dažnai išgirsi kalbant lietuviškai. Ir žodis „lituano" čia yra pagarboje. Lietuviai čia turi savo viešbučius, kaip K. Palšis labai pasižymėjęs jau nuo seno savo garsiu pensionu, „Condor Hotel" sav. Alf. Degulio ir Kazio Paulausko, Jono Baltrušaičio viešbutis, garsiausia visoje apylinkėje foto studija „Casa Lietuva" Pijaus Bukausko ir daug kitų liet. didesnių bei mažesnių įmonių. Garsiausia, žinoma, paskutiniais metais pasidarė tai nauja TT. Marijonams p.p. Marijos ir Kazimiero Stankūnų padovanota vila, kuri specialiai yra paskirta lietuvių vaikams atostogas praleisti ir kuri yra žinoma vardu — Šv. Kazimiero Namai (Casa San Casimiro). Kodėl Argentinos lietuvia taip pamėgo tas Calamuchita ežero apylinkes? Ogi, kad jos turi daug panašumo į Lietuvos laukus. Nors čia apylinkes supa augšti kalnai, bet didžiulis ramus ežeras, aplink jį žalios pievos su savo miškeliais, sausas ir sveikas oras, nuolatinis paukščių čiulbesys, net saulės atspindys ežere tekant ar leidžiantis, viskas kažkaip primena gražiąją Lietuvos gamtą. Tas viskas ir sutraukia kas vasarą gražų būrį lietuvių iš kitų Argentinos vietų ne tik, kad pasilsėti, bet ir sveikatą sustiprinti bei pataisyti.

Sausio antrą dieną, vakare išvažiavo iš Bs. Aires pirmieji atostogautojai į šv. Kazimiero Namus: **Ernestas Paršelis, Arturas Kaminskas, Albertas Dominas, Ramūnas Vilutis, Tadas Jasinevičius, Ramūnas Mikelionis ir Jonas Antanas Čikštas.** Lydėjo — Petras Raudonikis, Eleonora Jasinevičienė, Veronika Sokaitė ir Teresė Aleksienė. Atsisveikinę su savo mielaisiais tėveliais ir giminėmis bei pažįstamaisiais (kai kurie ir su mažom ašarom) pradėjo mojuoti rankutėmis ir nosinaitėmis, nes modernus didžiulis omnibusas jau judėjo. Neteko ilgai nei mojuoti nei ašaroti, nes tas didžiulis vabalas, vairuojamas dviejų simpatiškų šoferiu greitai pasisuko per vieną, per kitą gatvę ir mūsų jaunikaičių akys, iš pradžių mačiusios gatves, kaip visuomet vienodas, jojo priemiesčius su didžiuliais fabrikais, kareivių būrius su šautuvais, važiuojant per karišką Campo de Mayo zoną ir didžiulius Argentinos žemės plotus 800 km. kelyje yra ko pažiūrėti. Bet toji naktis, kelionės nuovargis priverčia ir paskutinius mūsų šnekorius nutilti ir užsnūsti, ir tuo pačiu pamiršti mokslo metų rūpesčius, Bs. Aires miesto karščius, net draugus, ir tai ne vienai ar dviem dienom, o visam mėnesiui. Taip ramūs pasiekia mūsų jaunuoliai Rio IV-to miestą. Iš čia kitu autobusu vingiuoja kalnų kalneliais dar tris valandas kelionės. Tačiau čia jau snaudžiančių nėra nė vieno. Kiekvienas kelio vingis, kiekvienas kalnelis stato prieš akis vis ką nors naujo, kas kart vis įdomesnio ir gražesnio. Iš ramių važiuotojų pasidarė visai neramūs nuo vieno lango prie kito šokinėtojai ir rėksniai. Žiūrėk, koks kalnas! Žiūrėk, oška lipa į kalną! O kas ten? Ar matai? Atrodo jūra — vanduo! Tu nesupranti, tai ne vanduo, o debesys kalnų papėdėje. Omnibuso vairuotojai tokius keleivius jau gerai pažįsta ir nieko nesakydami tik spaudžia signalą ir lekia net pasišokinėdami nuo kalno į kalną. Pagaliau reikia pervažiuoti gražiąją užtvanką — Dique Enbalse Rio III-ro — ilgą modernų tiltą, kur vanduo krisdamas nuo 70 m. augščio sudaro įvairiaspalvius didžiulius vandens dulkių debesis. Dar porą vingių, keletas kalnelių, ir kelionės tikslas — TT. Marijonų vasarvietė Villa del Dique didžiulio kalno papėdėje ant Calamuchita ežero kranto.

Pasiveikinę su mielais šeimininkais p. p. Stankūnais, kurie jau laukė ir pasitiko, padėkoję šv. Mišiomis už laimingą kelionę vyrukai stvėrėsi skirstytis kambarius ir tvarkyti savo daiktus. Po skanių pietų veltui buvo liepta visiems pailsėti — ežeras daugiau traukė, negu po ilgos kelionės poilsis. Graži diena, vanduo šiltas, gražūs plažai — viskas gundė vyresniuosius vesti pirmą kartą atvykusius į ežerą „pakrikštyti". Prie ežero klyksmas, džiaugsmas, taškymasi, plaukimas — viena iš moloniausių dienos punktų.

Kaip kiekvienas jaunuolis nori ką nors didesnio padaryti, ko nors augštesnio atsiekti, taip ir mūsų jaunuoliai jau sekančią dieną užsirioglino į didžiulį augštą kalną, kuris išdidžiai saugo nuo vėjų ir audrų Villa del Dique miestelį.

Antra iš didesnių prašmatnybių, traukiančių kiekvieną turistą — tai pati užtvanka — dique. Tai didžiulis pasulinės technikos šedevras. Ją statė garsūs pasaulio inžinieriai, o dabar mūtų būsimieji inžinieriai ir mokslininkai ją lanko, fotografuojasi, kad galėtų savo tėveliams pasiųsti ir parodyti bent fotografijoje kur jie randasi. Ten apačioje užtvankos yra didžiulė elektros stotis, kuri duoda šviesą Kordobos miestui ir apylinkėms.

Gyvenant prie ežero, reikia žuvauti, nes taip darė mūsų seneliai ir tėvai Lietuvoje — sako vaikai. Taigi ir žuvaujame. Žuvininkystėje labai pasižymėjo Ramutis Mikelionis.

Joti visiems patinka, tik tie arkliai dar nenori visų klausyti. Kartais geriau nušokus nuo arklio už pavadžių pasivesti, nes kitaip arklys gali į kitą pusę pasukti. Tikras „Cowboy" — Ramutis Vilutis. Jo kiekvienas arklys klauso. Giriasi, kad viso miestelio žmonės stebisi, kaip jis joja.

Laiveliu kai išvažiuojame — tai niekas nenori net pietų grįžti. Vis turim pasivėluoti. Laivo kapitonai Arturas Kaminskas ir Ernestas Paršelis net pasižymėjimo ženklus gavo.

Lietuvių kalbos, geografijos ir istorijos pamoka kasdien. Nors tai gana sausas atostogose dalykas, bet visi vaikai tą pamoką praleidžia su didžiausiu atydumu ir entuziazmu, kad galėtų savo tėveliams parodyti kokią pažangą per tą mėnesį lietuvių kalboje padarė.

Vakarais mūsų jaunieji „inžinieriai" laiką praleidžia „radio stotyje", kurią patys pasistatė. Vieni įdainuoja į juostą, kiti įkalba, treti jau leidžia „publikai" klausyti. Ši dienos dalis yra pati triukšmingiausia, kaip kad sunkiausias dienos darbas yra eiti anksti gulti ir keltis.

Didžiausią džiaugsmą vaikai turėjo sulaukę pirmųjų svečių iš Bs. Aires — Joną Čikštą su šeima, p. Palubinskaitę de Farvezani, Vytautą Pajaujį, Rositą Židelytę. Tada pasidarė tikra šventė. Vaikai pasakojo tėvams kaip jie čia gyvena, rodė ežerą, kopė į kalnus... Gyvenimas verda Kordobos kalnuose!..

Atostogautojai džiaugiasi pasiekę „Vezuvijaus" kalno viršūnę.

Vicekonsulas Anicetas Simutis su broliu Aušros Vartų liet. parapijoje. Svečias išvyko sausio 29 d. į Š. Ameriką.

Org. atstovai su Vicekonsulu

Š. m. sausio mėn. 2 dieną 12.30 val. Aušros Vartų parapijos patalpose Skautų draugovės ir Lietuvių Bendruomenės Centro Valdybos iniciatyva buvo surengtas kuklus vermutas vicekonsulo Simučio garbei.

Šiame priėmime dalyvavo Skautų draugovė, Lietuvių Bendruomenės nariai. Be to dalyvavo Mergaičių ir Moterų draugijos „Birutė" atstovės, Savišalpinės draugijos „Mindaugas" iš Berisso atstovas, Karių ir Kovotojų Sąjungos Argentinoje atstovas, Lietuvai Išlaisvinti Centro organizacijos atstovas, Šv. Cecilijos choro, Sporto Klubas „Kovas", Meninio Būrelio atstovas, Jaunimo Draugijos atstovas ir Argentinos Lietuvių Balsas ir „Laikas" atstovai. Buvo Ig. Padvalskis, St. Babronis su šeima, St. Mikelionis su ponia, gen. T. Daukantas, kap. V. Diminskis, kun. Pr. Garšva, MIC, L. Paliulionytė, D. Ginterytė, Paspirgėlytė, H. Bagdonas, K. ir A. Černiauskai, Masiulis, Jaunių šeima, A. ir V. Rastauskai, K. Norkus, Stundžių šeima iš Berisso, U. Šilaikienė, Runimai, A. Šantaras su ponia, Cibavičiai, Z. Juknevičius, K. Misiūnas, Vilimas, A. Židelis, B. Blumbergas, M. Galeckas, P. Gudelevičius, Paliulionis Matukai, J. Gasiūnas, A. Stasiulis, Mačiulienė, P. Korkuzas, P. Sakalauskas, kun. A. Kleiva ir A. Babrauskaitė.

Priėmimą atidarė agr. A. Šantaras, pabrėždamas kad vicekonsulo atvykimas ir lankymasis mūsų kolonijoje atneš daug naudos ir gyvumo mūsų organizacijų gyvenime. Pakvietus visus prie vaišių, buvo pakeltas tostas už mūsų garbingą svečią ir palinkėta jam sekmės jo tolimesniuose darbuose.

Kiekvienos organizacijos atstovas turėjo progos p. konsulą informuoti apie savos organizacijos kūrimosi pradžią, jos tikslus ir pasiektus laimėjimus ar esančius trūkumus bei ateities planus. Organizacijų atstovų pranešimus užbaigė skautų draugovės pranešimas ir jų posėdžio nutarimas, kad vicekonsulas Anicetas Simutis yra išrinktas Skautų draugovės Garbės Nariu, ir ta proga buvo perskaitytas aktas, kuris skautų atstovo buvo įteiktas vicekonsului. Šis skautų nutarimas visų organizacijų atstovų buvo palydėtas triukšmingomis ovacijomis.

Po to garbingasis svečias davė platų ir išsamų pranešimą visais liečiančiais mus klausimais. Beto atsakinėjo į įvairius klausimus, kuriuos patiekė dalyvavę organizacijų atstovai, dalyvavusieji svečiai. Po vaišių vicekonsulas Anicetas Simutis buvo pakviestas į ALOST prezidiumo posėdį, kuriam pirmininkavo agr. S. Mikelionis, laikinai einąs pirmininko pareigas. Svečiui nušviesti Tarybos tikslai, nuveiktieji darbai ir ateities planai. Vicekonsulas davė prezidiumo nariams kaikurių nurodymų.

Mokslas — MENAS — Literatūra

POEZIJOS TAKAI IR KLIŪTYS

Žmogui knieti kaiką kaikam pasakyti. Tąjį „kaiką" besakant, jam rūpi, kad jį suprastų tasai „kaikas", į kurį jis kreipiasi. Vos tiktai pradėjęs, žmogus pastebi, kad besinaudojant raiškos priemonėmis, galima pareikšti visai ką kita negu buvo norėta iš pradžių: tas reiškiamasis „kaikas" gali išeiti visai kitoniškas. Dar žingsnis toliau ir gali būti nebereikalingas nė tas „kaikas" kuriam tatai reiškiama, arba tik pasilikti kaip teorinė galimybė.

Taigi poetai, kaip ir visi meno žmonės, kuria norėdami kaiką kaikam pasakyti, pareikšti, bet ypatingieji meno kūrinio reikalavimai veržiasi užimti pirmą vietą: paveikslas belieka tik plokštuma padengta spalvinėmis vertybėmis, eilėraštis — tik junginys žodžių su lyrine įtampa, kuri vertinga kaip tokia, visai nepriklausanti nuo to, ar turinys yra suprantamas ar ne. Dar žingsnis ir nesuprantamumas pradedamas laikyti viena didžiausių meno vertybių: menininkas, pamilęs savo amatą, besistengdamas nugalėti visas jo sunkenybes, ne tiek besirūpina, kad jį kaikas suprastų, kiek stengiasi pats suprasti tą dalyką, kurį mėgino apvaldyti, bet išėjo taip, kad jis, tas dalykas, menininką apvaldė.

Tuo būdu menininkas liovėsi kalbėjęs su kitais ir pradėjo kalbėtis pats su savimi. Ir taip visuomenė, net pati kultūringiausia, nuo menininko nusigręžė, nes jisai nustojo kreipęsis į visuomenę. Dailės parodos paliko be lankytojų, poezijos veikalai be skaitytojų. Ir tenka pasakyti, jog ji, ta visuomenė, elgiasi korektiškai: žmogus susilaiko skaityti laiškus, jeigu ne jam jie adresuoti. Čia, atrodo, ir bus didžiausia šių dienų meno problema, kurioje slypi pavojus kūrėjams likti be visuomenės, o visuomenei — be kūrėjų. Iš to seka grėsmė visai mūsų kultūrai.

Poezijos reiškinio raidoje, kas čia man pirmiausia ir rūpi, galima pastebėti tam tikras nekaltybės momentas. Momentas, kai žmogus, trokštąs kaiką pasakyti, leidžiasi tatai pareikšti beveik fiziologiškai ir išlieja savo dainą spontaniškai ir naiviai. Ir jei tat jam pasiseka, jisai laimi tokius nuostabiai gražius dalykus, kokiais švyti visų tautu liaudies poezija, kuri žavi ne tik paprastą skaitytoją, bet ir labai įžvalgų kritika. (Mes, lietuviai, pvz. žinome, kaip mūsu liaudies dainomis žavisi dideli mokslo vyrai). Būtu smagu taip visados dainuoti, lygiai kaip, rodos, būtų malonu visados pasilikti vaiku.

Tačiau, deja, tasai smagumas ilgainiui pasidarytų vienodas ir nuobodus. Mat, liaudies poezija, pasižymėdama tuo gūdnu šviežumu, visdėlto gana ribota savo temomis. Jinai įstangi, bet neplėtri. Šviesuolių gi poezija jau kur kas plačiau siekia. Bet juo poetas geriau pažįsta savo amatą, juo labiau praranda savo pirmykštę nekaltybę. Jisai pamato kaip dalykų aprašymo būdas daro įtakos turiniu ir ima stebėti kaip eilėraščių rašymo darbą dirba kiti. Poetas pradeda įgyti daugiau žinių, darosi eruditas, o niekas taip smarkiai nepančioja poezinės iniciatyvos kaip didelis žiningumas. Betgi drauge su tuo jisai išvysto tokią techniką, taip įgunda savo darbe, kad išperka anas kliūtis iki tol nevartotomis formos plonybėmis.

Kai poetas praranda savo dainos pradinę laisvę, jam lieka dvi išeitys: arba visiškai liautis dainavus, arba dar labiau įsisąmoninus savo ribotumus, kuriais jo išsilavinimas jį ėmė pančioti, pasiimti iš jų naujas raiškos galimybes, kuriomis jam tik ir belieka naudotis. Yra tokių, kurie bando sekti liaudies poetais. Betgi apsimesti vaiku, vaikiškumo netekus, tėra tik savęs ir kitų apgaudinėjimas. Iš dalies, žinoma, poetas gali kurį laiką gaivintis liaudinėmis formomis, bet ilgai tesėti neįmanoma, nes jam gręsia pavojus netekti autentiškumo. Iš kitos pusės, jei jis ir dėtų pastangas toliau dainuoti panašiai, kaip dainuoja liaudies poetas, jis vistiek nebus pirmykštis poetas, ir jo darbas tebus tik sąmoningas, dirbtinis įgūdis. Mat, neišvengiamai atsiranda tam tikras gudravimas, kur jau negali kilti nenumatyti dalykai, atsitikimai ir nemeluotai, ir jam besistengiant „kaiką pasakyti", ima vyrauti išgrąžinta forma, kurios jėga viską nugali. Neatlaidžios pastangos vartoti priemones, kurias liaudies poetas naudojo vaduodamasis vidine nuojauta, virsta pramonine gamyba. Tai, ką liaudies poetas naudojo spontaniškai ir intuityviai, mokytas poetas ima naudoti sąmoningai.

Visos tos priemonės, kurios valdo poezines galimybes, vadinamos literatūros vardu. Daugis į tą „literatūrą" žiūri su panieka, betgi jie nenumano iki kur jos santykis su poezija gali būti panašios rūšies, kaip santykis kūno su siela. Literatūrines priemones naudodami dideli poetai galėio sukurti didžius veikalus, kurie labai toli pralenkia naivią ir spontanišką liaudies poeziją.

Tačiau visa bėda, kad tos priemonės, turėdamos savus reikalavimus, kurie tik netiesiogiai rišasi su poezija, pasidaro pačios sau tikslu. Estetinė teknika atsipalaiduoja nuo turinio ir pagaliau siekia šį pastarąjį pavaduoti. Bet iš kitos pusės, nė vienas tikras poetas negali tekninių priemonių atmesti, nes kitaip, jam gręsia pavojus visai atsižadėti savo meno.

Pažįstame rezultatus tų, kurie norėjo sukurti poeziją paniekinlami „literatūrą". Vaidindami netikrą, meluotą paprastumą, ėmė vaikiškai veblenti arba strinagalviais krito į sentimentalizną. Kiti, užuot siekę estetinio pasigėrėjimo, pasitenkino sukellami grynai fiziologinius atoveikius, nors tokių mūsų, lietuvių, poezijoje, laimei, beveik taip ir nepasireiškė. Tačiau ne vienas pasidarė tikras tabalas. Formos palaidume ėmė jieškoti naujų raiškos galimybių. Tačiau pašyti atmetus literatūrines priemones, reiškia gaminti prasą literatūrą. Taip elgdamiesi klimpo į balą, iš kurios norėjo išbristi. Ir dar giliau. Tenka tik žiaugtis, kad paskutiniais metais, rodos vėl norima grįžti prie tvarkos". Betgi, kaip jau žinėjome, ten gręsia kiti pavojai.

Tokie tai, trumpais bruožais, šių dienų poezijos takai ir kliūtys.

Algis Vaidenis

ATSIUSTA PAMINĖTI

Simas Sužiedėlis, KUNIGAS JONAS NUO KRYŽIAUS. — Kunigo Jono Švagždžio biografijos metmenys. Knyga išleista J. A. Valstybėse 1956 m. gerais aplankais, gausiai ilustruota.

AIDAI, nr. 8 ir 9. Aštuntasis numeris skirtas Kultūros Kongresui. Rašo Dr. A. Baltinis, St. Barzdukas, Dr. Juozas Girnius, Izabelė Matusevičiūtė, prof. Steponas Kolupaila, Dr. Antanas Kučas, Kazys Žeromskis, Stasys Pilka, Gasparas Velička, A. Rinkūnas, Ignas Malėlas, Kazys Mockus, L. Dambriūnas, Leonas Sabaliūnas, Arvydas Barzdukas, Gabrielė Prialgauskaitė, Juozas Žilevičius ir kt. Redaguoja Antanas Vaičiulaitis. Meninė priežiūra Telesforo Valiaus. Leidžia TT. Pranciškonai. Administracijos adresas: 680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y. Redakcijos — 304 Anacostia Rd., S. E., Washington 19, D. C. Kaina metams 6 doleriai.

ATEITIS, Katalikiško Jaunimo žurnalas, Nr. 9 ir 10. Vyr. redaktorius kun. J. Petrėnas. Redakcijos ir administracijos adresas: Ateitis, 916 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y., U. S. A. Prenumerata metams 5 doleriai.

LAIŠKAI LIETUVIAMS, Katalikiškos minties žurnalas. Leidžia TT. Jėzuitai. Redaktorius — Juozas Vaišnys, SJ. Redakcijos ir administracijos adresas: 5531 S. Paulina St., Chicago 36, Illinois. Metinės prenumeratos kaina 3 doleriai.

ARTURAS TOSCANINI

Sausio 16 d. Riverdale rezidencijoje J. A. Valstybėse, sulaukęs 89 m. amžiaus, mirė didelė pasaulio garsenybė — dirigentas Arturas Toscanini. Pirmąjį širdies ataką turėjo prieš tris metus dalyvaudamas vienoje šventėje. Kovo 25 d. būtų sulaukęs 90 m. amžiaus jeigu Amžinasis Dirigentas nebūtų pasišaukęs pas save. Paskutiniu laiku dirbo National Broadcasting Company New Yorke kaip sinfoninio orkestro dirigentas. Liūdi visas pasaulis, ypač Italų tauta, netekę garsaus dirigento. Gavęs žinią Teatro de la Scala de Milan orkestro dirigentas Nino Sanzogno, kuris tuo laiku praktikavo naują operą „I dialoghi della Carmelitane", sustojo minutei, ir po minutės vėl tęsė repeticijas pabrėždamas, kad geriausia pagarba žymiam maestro bus tęsimas jo darbų.

Arturas Toscanini gimė Parmoje, Italijoje 1867 m. kovo 25 d. Tėvas buvo siuvėjas. Mirė sulaukęs 75 m. amžiaus. Motina mirė 84 metų, o tėvas 87 metų. Gyvenimas buvo sunkus, nes tėvas mažai uždirbo. Todėl ir vėliau, kada būdamas Amerikoje uždirbdavo daug pinigų, didesnį dalį jų skyrė neturtingiesiems ir menui. Iš pradžių jaunas violončelistas įstojo į Parmos konservatoriją. Greitai ne tik važinėja po Europą ir Ameriką, bet atsistoja Milano Skalės priešaky. Tenka dar jam karo metu būti kariuomenėje, kur taip pat dirba prie orkestrų, 16 metų gyvena užsienyje, iš kurio grįžęs sutinkamas su dideliu entuziazmu. Gerai pažino ne tik kiekvieno instrumento techniką, bet taip pat pajautė išpildomą kūrinį iki pat gelmių. Savo griežtu artisto gyvenimu daug ką atstumia, tačiau kas pažino gilią jo sielą, kiekvienas žavėjosi.

Parašė keletą kompozicijų, tarp kurių buvo ir „Berceuse". Pirma kartą Italijoje dirigavo „Garignano" teatre, Turine, „Edmea". Į Milaną persikėlė 1899 m. ir su mažom pertraukom išbuvo iki 1911 m. kol buvo paskirtas į New Yorką operos Metropolitain dirigentu. Pirmojo pasaulinio karo metu grįžo į Italiją ir dirigavo įvairiems koncertams ir operoms. 1921 m. pačmė vėl diriguoti Milano Skale ir tik nuo 1929 m. apsiribojo kaikuriu veikalų dirigavimu. Paskutini apsilankymą Bs. Aires mieste turėjo 1941 m.

OMARAS KAJAMAS

RUBAJATAI

Rasa kas rytą sunkiai slėgia tulpes, jacintus ir žibutes, bet saulė jas išvaduoja nuo spingsinčios naštos. Dar sunkiau slėgia, kas rytą, mano širdis krutinę, bet žvilgsnis tavasis ją išvaduoja iš nusiminimo.

*

Jei nori pasidžiaugti žvaigždžių ir gėlių didinga vienatve, atsidalink nuo visų žmonių, pasitrauk nuo visų moterų. Nesusiporuok su niekuo. Nepasilenk ties jokia kančia ir nedalyvauk jokioje šventėje.

*

Ėjau aš per tuščią puodžiaus dirbtuvę, kur buvo mažiausia du tūkstančiai puodų. Jie pašnibždomis kalbėjosi. Tik staiga vienas jų sušuko: „Leiskite šitam keleiviui prisiminti puodžiedžius ir pirklius, kuriais kitados mes esame buvę..."

*

Žalioje lankoje šio medžio šešėlis apsimeta sala. Keleivi: sustabdyk savo žingsnį. Tarp tavo nueito kelio ir šito šešėlio, kuris iš lėto sukasi, galbūt yra neperžengiama bedugnė.

*

Šis pasaulis — tai rožynas. Mudviejų svečiai — peteliškės. Mudviejų muzikantai — lakštingalos. Kai nėra nei rožių, nei lapų, tada žvaigždės — mano rožės, tada tavo puduriai — mano giria.

*

Taurių padavėjai: neneškite čia žibintuvų. Mano svečiai, nualinti, užmigo. Pakankamai matyti, kad galiu stebėti juos išblyškusius. Sustingę ir šalti tokie, kaip šermenų naktį. Neneškite čia žibintuvų: aušra neaušta numirėliams.

*

Kai tu svirduliuoji po skausmo našta ir semi iki dugno ašarų šaltinį, mąstyk apie laukines žoles, kurias lietus žvilgina kaip veidrodį. Kai tu nusivili dienos šviesumu ir ilgiesi, kad amžina naktis apsiaustų pasaulį, mąstyk apie tai, kaip miegantis vaikas pabunda.

*

Turėjau įžymius mokytojus ir aš džiaugiausi savo pažanga bei laimėjimais. Kai prisimenu anuometinį išminčių, palyginu jį su vandeniu, kuris gauna jo taurės formą, ir palyginu jį su dūmų stulpu, kurį išsklaido vėjas.

*

Kaip neįmanoma padegti jūrą, taip neįmanoma įtikinti žmogų, jog laimė yra pavojinga. Žino tačiau jisai, kad menkiausias smūgis esti pražūtingas pilnam ąsočiui, o tuščias gi išlieka sveikas.

*

Pažvelk aplink save. Nepamatysi daugiau nieko, kaip rūpesčius, nevilti ir sielvartą. Tavo geriausi bičiuliai mirė. Liūdesys beliko tavo vienintelis draugas. Bet pakelki galvą! Ir išskėsk rankas, kad paimtum ką nori ir ką gali pasiekti. Užkask į žemę savo praeities lavoną!

*

Užgęstantys žibintai, sužimbančios viltys: Aušra. Užsidegantys žibintai, užgęstančios viltys: Vakaras.

Iš ispanų k. vertė *Antanas Vilutis*

Iraniečių kalbos žodis **ruba-i** reiškia ketureilį. Jo daugiskaitos vd. **rubajat**. Iš čia mūsiškai: rubajatas (ds. vd. rubajatai). Tai grynai persų kilmės eilėraštis, susidedąs iš keturių eilučių, kurių pirmoji, antroji ir ketvirtoji rimuojasi, o trečioji lieka laisva; šitaip ketvirtoji eilutė įgauna ypatingą gyvumą bei ryškumą. Genialaus persų poeto Omaro Kajamo (1040 -1123) ketureiliai, žinomi „Rubajatų" vardu, yra vieni gražiausių pasaulio poezijos perlų. Čia keletas jų išversti, kaip matome, neeilėmis; neliūliuoja skaitytojo originalo ritmas ir neskamba rubajatinis rimas, tačiau vistiek prasimuša ir švyti jų grožis.

SEKMADIENIO RIMČIAI

ŽVILGSNIS Į ŠVENTĄJĮ

Didžiausia širdis yra šventojo širdis, nes joje telpa ne tik Dievas, bet ir visi žmonės.

Henry Gheon

Sausio 27 d. suėjo 30 metų nuo Dievo Tarno arkiv. Jurgio Matulaičio-Matulevičiaus mirties. Tas žmogus, kuris jau 1910 m. savo dienoraštyje rašė, kad Kristaus gyvenimo tikslas turi tapti mano gyvenimo tikslu, jei iš tikrųjų noriu eiti šventųjų pėdomis, nėra abejonės, kad jau jaunystėje turėjo gilius užsimojimus. Jis troško šventumo. Troško „visame kame Dievo ieškoti, viską dėl didesnės Dievo garbės daryti, į viską Dievo dvasią įnešti ir viską ja perimti". Tačiau tai pasiekti nebuvo lengva, ypač jam, kad nuolatinės ligos trukdė laisvai skleistis jannatvei. Didelė Dievo meilė, atsidavimas savo pareigoms jį išmokė į visus dalykus žiūrėti augštesniu žvilgsniu: turėjo palaidoti nesveiką nacionalizmą, savęs ieškojimą, o ieškoti grynai Dievo garbės. Jis susidūrė su įvairių tautų žmonėmis, bet jam, kaip šv. Pauliui, nebuvo nei graiko, nei žydo. Jis tarnavo lygiai visiems. Jis pats rašo: „Kai Dievo meilė yra įžengusi į mūsų širdį, tada joje taip erdvu pasidaro, kad visi žmonės, be jokių skirtumų ar luomų, ar tautos, į ją sutelpa... Tada ištikrųjų, pradedi jausti, kad visi žmonės broliai, o žmonija — tai tik viena šeima. Ir pradedi savo karšta širdimi visus apglėbti, imi visus prie savo širdies maloniai glausti. Įmanytum — visą kraują po lašelį atiduotum, kad tik tuos brolius, tą Dievo šeimynėlę prie Dievo atvedus, prie Bažnyčios, su Kristum juos suvienyjus". (1910. 11. 17).

Kas yra ta jėga, kuri taip pavergia šventuosius? Ta jėga yra idealas, kuriuo dega šventojo širdis. Idealas, kaip brangenybė, kaip perlas, dėl kurio žmogus paukoja visą save. Idealas pavergia, žmogus juo susižavi, nuolat apie jį mąsto, juo gyvena, dėl jo dirba, aukojasi.

Žiūrėkim į komunistus. Dėl ko jie taip dirba, dėl ko tiek aukojasi? Dirba dėl idėjos. Geresnis darbininkijos gyvenimas, — tas tikslas juos pavergia, nors komunizmas tikrumoj tų dalykų neduoda. Rasime atsidavusių jaunuolių sportui. Kiek ten aukojamasi! Dieną ir naktį galvojama apie būsimą karjerą. Gilioj esmėj tas visa plaukia iš meilės kokiam nors dalykui: ar tai būtų pasižymėjimas sporte, ar socialiniai reikalai, ar kas kita.

Jeigu nekartą žmogų pavergia paprasti dalykai, kuriems jis pašvenčia visą, ar bent dalį savo gyvenimo, tai ką kalbėti apie šventuosius, kurie taip pat degė kokio nors dalyko meile. Tik tas skirtumas, kad šventieji degė augščiausio idealo meile — paties Dievo. Degė idealu, kuris buvo pavergęs visą jų būtį: apie kurį visada galvodavo, dėl kurio gyveno, dėl kurio aukojosi. Ir naturalu. Jeigu galima aukotis net iki mirties dėl mylimo žmogaus, kuris kad ir gražiausias, geriausias, yra tik Dievo kūrinys, tai tuo labiau dėl paties grožio ir gėrio šaltinio. Kas gerai supranta žmogiškos meilės esmę ir jos apraiškas, tas šiek tiek gali suprasti ir Dievo meilės apraiškas, nes žmogaus prigimtis palieka tokia pat mylėdama Dieva. Jis panašiai išgyvena viena ir kitą meilę. Jeigu tik žmogiškoji meilė yra tyra. Tie patys meilės elementai, tos pačios savybės, tik pats meilės objektas ir pagal tai susidare skirtumai nepalyginamai iškelia žmogų ir dvoda nepalyginamai didesnį džiaugsma.

Šventasis myli Dieva visa būtimi ir myli visa, ka Dievas myli, nes tai naturalu. Panaudoja visas kūno ir sielos galias, kad tas Dievas būtu ne tik jo, bet visu mylimas, kad visi Ji pažintu. Steigia vienuolijas, keliauja po misiju kraštus, eina i ligoninės, į prieglaudas, kad tik įnešus Dieva. Nori, žodžiu, kad ir kiti pažintu, jog Dievas yra meilė, jog Jis vienintelis visokios laimės ir džiaugsmo šaltinis.

„Panašūs panašius mėgsta", — sako gyvenimo išmintis. Veltui kitam aiškintum apie Dievo meilės grožį, jos kilnuma, gaunama džiaugsma, jeigu jis ieško džiaugsmo kur kitur. Jeigu žmogus patenkintas, kai mato rankoj skatika, patenkintas, kai kiti ji augština, gauna malonumu žemesnės prigimties tenkinime, veltui bus kalba apie augštesnį džiaugsmą ir laimę. Jis neturi tų dalykų skonio, apie juos supratimo, kaip kad asilas apie surengtą šeimyninko puotą be šieno. Reikalinga pirma nusikreipti nuo tų dalykų, o tik tada bus galima atsikreipti prie tikrojo idealo ir pradėti ieškoti jame grožio. Šventieji, kaip ir Dievo Tarnas Jurgis Matulaitis, nusigėžęs nuo žemės dalykų pilnai atsigrįžo į Dangišką Saulę ir semdamasis, gerdamas šildančius Jos spindulius, išėjo nusigalėjimo keliu vytis idealo. „Jei valia prašyti, tai duok, Viešpatie, kad aš būčiau Tavo Bažnyčioje nelyginant ta mazgotė, skuduras, kuriuo viską valo, o suvartoję meta šalin kur į tamsiausį kampą.. Tegul ir aš taip tapčiau sunaudotas ir suvartoas, kad tik Tavo Bažnyčioje būtų nors koks kampelis geriau išvalytas, kad ir Tavo namuose būtų šiek tiek švarian ir skaisčiau. Tegul paskui mane metą kur, kaip tą skudurą, suterštą, sunešiotą. Duok, kad aš būčiau paniekintas, kad susinešiočiau, sudilčiau, kad tik Tavo garbė augtų, platintųsi, kad tik tuo prisidėčiau prie Tavo Bažnyčios tarpimo" (1911. I. 13). Šventojo valia, tai mylimojo Dievo valia, nes jis žino, kad tik vykdydamas Jo valią įtiks Dievui, daugiausia padarys žmonėms, ir pilniausiai bus laimingas. Genialusis Dantė, poeto takais apvaikščiojęs visą dangų ir pragarą, taip išsireiškė: „Man pasidarė aišku, kokiu būdu visos dangaus vietos yra rojumi, nors Augščiausiojo malonės rasa nevisur vienodai gaivina: laikytis Dievo valios ir taip prie jos priderinti savąją, kad iš jų susidarytų viena valia, yra laimės esmė." Arkivyskupas Jurgis nuostabiai visur jieškojo Dievo valios. Pats buvo nuostabiai laimingas, nors ir daug kentėjo, laimę nešė kitiems ir niekad jos nestokojo, nes laimę semdavosi ne iš duobelių, bet iš paties laimės Okeano.

A. Ilgesys

ŠEIMA

PRANYS ALŠĖNAS

Šventosios Šeimynos šventės proga, Toronto lietuvių Šv. Jono Krikštytojo parapijos bažnyčioj, besiklausydamas žymaus teologo ir pedagogo, dvigubo daktaro, kun. Jono Gutausko, šeimos reikšmės ir prasmės tema pamokslo, rašantysis šias eilutes savo mintyse susilaukė tam tikrų asocijacijų ir samprotavimų, kuriais noris pasidalinti su garbiais „Laiko" skaitytojais.

Šios ypatingai svarbios temos turinį remsiu ano garbingojo pamokslininko ir savomis mintimis.

Tiesa, kun. dr. J. Gutauskas pamoksle kalbėjo apie Šventąją dangišką Šeimyną: Jėzų, Marįją ir Juozapą, o žemiškąją šeimą liesdamas — ėmė pavyzdžiu katalikišką šeimą. Gi šio straipsnio autoriui norėtųsi rašyti apiamai apie šeimas, nežiūrint kokios tikybos jos būtų, bet apie lietuviškas šeimas, kurios nūdien, galima sakyti, pergyvena išimtinos tragedijos laikotarpį. Gimtosios žemės okupantai didelį skaičių lietuviškų šeimų išardė, išteriojo ir netgi išniekino. Daugelis buvusių itin jaukių lietuviškų šeimų židinių šiandieną paversti tikrais griuvėsiais. Vienos iš jų ištremtos iš gimtosios žemės į arktines Sibiro sritis, kur atskirti vyrai nuo žmonų, žmonos nuo vyrų, vaikai nuo tėvų ir pan. Kitų šeimų dalis ištremta, kita dalis — dar likusi Tėvynėj. Dargi trečiųjų — vieni šeimos nariai pabėgę į laisvąjį Vakarų pasaulį, kiti — likę pavergtoj Tėvynėj arba taipogi neša baisią ištrėmimo naštą tolimose Sibiro taigose.

Apie anuos lietuviškų šeimų likučius, kurie likę anapus geležinės uždangos, — okupuotoj Lietuvoj arba tolimojoj šiaurės tremty — netenka daug kalbėti, nes žinios apie juos ribotos. Viena tik norisi tikėti, kad anųjų moralė yra daug augštesnė, negu šių, atklydusių į laisvojo pasaulio sritį. Čia gi daugelis vyrų, palikusių Lietuvoje žmonas arba moterų — vyrus, taip lygiai turėdami raudonųjų ištremtas Sibiran antrasias puses — laisvajame pasauly pasistengė „įsivaizduoti", kad anieji „jau žuve", todėl čia pasiskubino „sukurti" naujas šeimas...

O tai liūdna, šiurpi ir tragiška tikrovė, kurios, deja, nei nuslėpti, nei užmiršti negalima...

Šitokioj padėtyj, štai, kyla šitoks klausimas: kas gi iš tikrųjų yra sveika ir morali šeima, nežiūrint kur ir kokiose aplinkybėse ji gyventų? O gi tai tautų, valstybių, įvairių bendruomenių — didelių ir mažesnių — mažasis padalinys, tarytum žmogaus kūno audinio ląstelė iš kurių daugybės sudarytas visas kūnas. Pradėjus ląstelėms gesti — pradeda irti ir visas kūnas, pakol sugriūna sveikata ir žmogus miršta. Tą patį galima pasakyti ir apie tautas. Kur prasideda šeimų gedimo procesas, tenai prasideda ir tautos žuvimo vyksmas. Tos tautos ilgainiui išsigimsta ir žūsta.

O koks šventas, didingas, mielas ir jaukus moralios šeimos židinys! Šeima, galima sakyti, yra atramos taškas, kurio atsirėmus galima begaliniai didžius darbus nudirbti, milžiniškus uždavinius išspręsti. Didysis Graikų mokslininkas, matematikas Archimedas, esą, pasakęs: „Tik duokite man gerą atramos tašką, o aš pajudinsiu žemę"...

„Laiko" bendradarbis Kanadoje Pr. Alšėnas, žmona — mokyt. Eleonora Alšėnienė ir sūnelis — būsimasis spaudos bendradarbis Pauliukas Alšėniukas.

Gi turint galvoj sveikos šeimos aplinkumą bei joje vyraujantį jaukumą, reikėtų visiškai sutikti su garsaus JAV-bių vyro, buv. to didelio ir begaliniai turtingo krašto prezidento, Benjamino Franklino, šitokiu samprotavimu:

„Ach, kaip gi sunku, kiek daug reikalų, rūpesčių beprezidentaujant, bet raminuosi: baigsis kadencija, grįšiu į savo mieląją šeimą, — tenai tai pailsėsiu...".

Iš šeimų, ne iš kitur, išauga bažnyčios tarnai: kunigai, vyskupai ir netgi popiežiai. Iš tenai pat ateina į pasaulį ir į kasdieninį gyvenimą žymūs tautų ir valstybių vadai, diplomatai, politikai. Taip lygiai tie mažieji žmonijos bendruomenės židinėliai išūgdo pasauliui didžiuosius mokslininkus, išradėius, genialiuosius menininkus ir t. t.

Juk tik prisiminkime ir mes savo gimtąjį kraštą — Tėvynę Lietuvą, kur nuolat ir nuolat mintimis nuklystame į mažystėj ir jaunystėj praleistas dienas. O jos gi — ne kur kitur prabėgo — tik savoj šeimoj. Gi toji šeimos aplinkuma, ta šiaudinė pastogė, kurioje gimėm ir augom — nebuvo nei puošni, nei ištaiginga, nei prabangi, greičiau vargana. Tačiau kokia ji miela. Su kokiu pietizmu ją prisimenam ir šiandien, nors didmiesčių puikiuose butuose gyvenam. O kodėl? Todėl, kad lietuvių šeimos, nors vargingos, buvo atremtos į sveiką ir moralų pagrindą.

Taigi, nežalokime lietuviškų šeimų pagrindų ir šiandien. Jeigu kas nors suklydo, teatitaiso tą baisiąją klaidą, teatsako šventus apgriautų šeimų pamatus, o tik tada ramiomis sąžinėmis galėsim laukti išauštant Tėvynės laisvės rytojaus.

Kanada

STAT. INŽ. MIK. IVANAUSKAS

LIETUVIŠKOSIOS ARCHITEKTŪROS PARODA BRAZILIJOJ

Kaip žinoma, rengiamosios Apžvalginės Lietuvos Architektūros parodos tikslas yra supažindinti brazilų ir lietuvių šviesuomenės su Lietuvos architektūra ir kova už Lietuvos nepriklausomybę. Paroda turės būti grandiozinė, nes ji yra istorinė Lietuvos kultūros raidoje. Kokiu mastu paroda yra rengiama, rodo įvykęs S. Paulo mieste Centrinėj Bibliotekoj tos parodos t. v. triptikas, kurio tikslas buvo supažindinti brazilų šviesuomenę ir bibliotekos lankytojus, (kurių didž. skaičius siekė parodos metu, mokslo metų pabaigoje — biblioteka atidaryta nuo 8 iki 24 val. nakties) su būsima liet. arch. paroda. Buvo demonstruojami tipingiausi būsimos parodos pavyzdžiai.

Triptikas sudarė tris skyrius, kurių kiekvienas turėjo tęstis vieną savaitę laiko. Vitrinos kuriose vyksta nuolatinės knygų bei meno parodos užima 33 kvadr. metr. išdėstymo ploto, bei yra 20 metrų ilgio.

I-ji triptiko savaitė — nuo 5 iki 11 lapkričio

LIETUVIŠKOJI ORNAMENTIKA

I-ame skyriuje lankytojai supažindinami su Lietuvos proistoriniais laikais, Lietuvos istorija. Lietuvos — tuo pačiu ir lietuviškosios architektūros užuomazgos tenka ieškoti priešistorinių laikų kultūros talpoje, kuri prasideda su mūsų tautos genčių atsiradimu pabaltyje. Šis skyrius apėmė Lietuvos Proistorinius laikus nuo 10.000 metų prieš Kr. iki 500 m. po Kr. ir Istorinę Lietuvą. Čia išstatyti Lietuvos archeologijos, geografijos ir politiniai žemėlapiai. Šalia žemėlapių Bendrosios schemos su trumpais paaiškinimais, iškasenų braižiniai, piešiniai, fotografijos iš pulk. P. Tarasenkos, dr. A. Šapokos „Lietuvos Istorijos" ir dr. Mar. Gimbutienės rinkinių. Platesniam pažinimui buvo panaudotas dr. Fr. Meierio straipsnis su gausiom iliustracijom iš knygos „Lituania Ilustrada", kurią paraše P. Babickas ir Rachel Portella. Šis skyrius liko per visą parodos laiką, kaip įrodymas, kad Lietuvos kultūra yra iš seniausių kultūrų Europoje turinti apsoliutinę teisę tęsti savo istorinį paskyrimą. Būti laisva ir nepriklausoma — lygiateisė su visomis pasaulio kultūringomis tautomis ir valstybėmis.

II-me skyriuje sutelkta lietuviškoji ornamentika. Pagal P. Galaunę ir dr. M. Gimbutienę lietuviško ornamento išsivystymas nuo žalvario gadynės iki mūsų laikų. Lietuviškos juostos pagrindiniai elementai. Lietuviško audinio raštų raida ir kompozicija. Liet. keramikos ornamentika. Lentų išpiovų raštai. Langų ir durų ornamentacija. Stogų užbaigų „arkliukai". Medžio drožinių ornamentacija.

Šiam skyriui buvo panaudota plačiai A. Tamošaičio „Sodžiaus Menas" 5 knygos, prof. J. Baltrušaičio „Lithuanian Folk Art", P. Galaunės „Lietuvių Liaudies Menas" ir kt. autorių piešiniai bei fotografijos.

Centrinėj, to skyriaus, vietoje kabojo trys naujausi dail. Vlados Stančikaitės-Abraitienės paveikslai (tempera), iš kurių du: primena lietuvaites laisvoje tėvynėje — praeityje ir vidurinysis — lietuvaitę tremtyje, kuri stilizuotame tautiniame rūbe neužmiršta ir palaiko svetimoj aplinkumoj lietuviškąsias tradicijas ir dvasią.

Dešimt kvadratinių metrų plote buvo išdėstyta 120 juostų, kurios buvo kruopščiai atrinktos, sugrupuotos pagal spalvų niuansus ir kompozicijas į platesnius rėžius, kurie visumoje sudarė savotišką ornamentinį ansamblį, kurį galima būtų panaudoti dekoratyvinėj architektūroje. Juostų autoriai: Eduardas Vinkšnaitis (11 metų), Romas ir Laimutis Dovydaičiai (14 - 15 metų), Julija ir Irena Šimonytės, Danielė Ruzgaitė, Mar. Gurauskienė, Mag Vinkšnaitienė, Genė Teresevičienė, č. Boguslauskienė, El. Ivanauskienė, Mar. Kindurienė, p. Skurkevičienė. Iš savo kraičio skrynelių paskolino lino raštuotus audinius: Halina Mošinskienė, Genė Teresevičienė ir Elena Pavilonienė.

III-me skyriuje — LIETUVĖS. Be pažinimo kultūrinių bei socialinių sąlygų, kuriose vyko meno veikalų kūryba, be įsijautimo į tautos būdą, papročius, gyvenamos vietos apystovas, istorinių įvykių eigą, be kūrėjų biografijų — meno kūrinius vargu ar galima suprasti ir juos teisingai įvertinti. Todėl, bent daliniam susipažinimui, buvo parinktos iš lietuviško moterų pasaulio tautiniais rūbais pavienių reprezentacinių fotografijų, čia atstovavo visuomenės veikėjos, politikės, rašytojos, poetės, tautodailininkės, audėjos, verpėjos, ūkininkės t y. iš visų profesijų ir įvairaus amžiaus liaudies meno konservatorės ir kūrėjos. Didelį susidomėjimą sukėlė lietuvaičių audijencija pas Šv. Tėvą (foto iš „Liet. Dienos").

Viso buvo išstatyta 150 lietuviškų raštų paveikslų bei fotografijų.

2-ji triptiko savaitė — nuo 12 iki 18 lapkričio

LIETUVIŠKI KRYŽIAI

I-asis istorijos skyrius iš pirmosios savaitės papildytas stogstulpių, koplytstulpių ir kryžių tipizacija bei evoliucija pagal P. Galaunę. II-me skyriuje archaiški kryžiai, kryžių kaltinės geležies viršūnės, medžio skulptūra vartojama kryžių bei koplytėlių papuošime. Tarp jų šimtamečio dievdirbio Trumpio „Pieta" (originalas), kuris atkreipė ypatingą dėmesį Bibliotekos vadovybės bei lankytojų.

II-me skyriuje parodomas Ant. Jaroševičiaus kryžių rinkinys nukopijuotas inž. M. Ivanausko, centre — miniatūrinio darbo dr. J. Muloko koplytėlė (medžio drožinys), apačioje M. K. Čiurlionio spalvuota „Kryžių" reprodukcija, iš šonų dail. Vl. Stančikaitės du paveikslai: „Dabarties Kryžių Lietuva" už geležinės uždangos ir spygliuotų vielų pančiais apkaustyta prie kryžiaus parklupusi Lietuva, tolumoje Sibiran ištremtieji velka vergiją... ir „Praeities Kryžių Lietuva" — nepriklausoma žydinčios pievos su pasvirusiais kryžiais. Apačioje — N. Antanaičio miniatūriniai koplytstulpių ir kryžių originalai. Kampuose senoviniai parymę „Rūpintojėliai". Vienas iš jų turi 200 metų amžiaus. (Tai p. J. Silickienės nuosavybė).

IV-as skyrius rodo lietuviškuosius kryžius visame pasaulyje. Viduryje dominuoja acrh. dr. J. Muloko kryžių fotografijos. V-me skyriuje išdėstyti iš prof. Igno Končiaus knygos fotografijos „Medžio drožiniai gimtajam kraštui atminti" ir vienas originalas „Koplytėlė su pasviru-

(Nukelta į 6 psl.).

Dėl netikėtos Skautų Draugovės talkininko

KAZIMIERO VELIČKOS

mirties, mūsų mielai talkininkei Irenei Veličkaitei, Jonui Simanavičiui ir kitiems jų artimiesiems reiškia gilią užuojautą

Lietuvių Skautų Draugovė Argentinoje

MŪSŲ GARBĖS NARIUI IŠVYKSTANT

Kurį laiką viešėjęs mūsų tarpe vicekonsulas ir mūsų draugovės Garbės Narys Anicetas Simutis apleidžia mus, išvykdamas vėl prie savo pareigų. Nors trumpos, bet mums buvo malonios tos praleistos drauge valandos.

Grįžus prie to sunkaus ir atsakingo darbo, kurį dirba mūsų brolis Anicetas lietuviško kamieno palaikyme mūsų išeivijoje ir sunkioje tautos laisvinimo kovoje Argentinos lietuviai skautai linki su tokiu pat kietu ir atkakliu žemaitišku užsispyrimu tesėti šioje kovoje taip kaip kadais kovojo mūsų protėviai su geležine ordeno galybe dėl savo Žemaitijos. Ir šios trumpos mūsų tarpe praleistos valandos teprimena, kad mes visi einam drauge kol prikelsime Lietuvą mūsų.

Lietuviai Skautai Argentinoje

Lietuviškosios Architektūros Paroda Brazilijoj

(Atkelta iš 5 psl.).

siais gluosniais", kurią autorius buvo padovanojęs rašytojai Karolei Pažeraitei, kuri savo mostu tą koplytėlę yra padovanojusi Rio de Janeiro Liet. Religiniam Muzėjui. Čia pat buvo išdėstyta lietuviškos ornamentikos miniatūriniai pavyzdžiai, kuriuos iš medžio išpiaustė p. muzikas Jonas Kaseliūnas ir jo mokiniai.

Visus skyrius puošė įvairiaspalvės tautinės juostos ir iš Lietuvos atsivežtų kraičių skrynių namų darbo audiniai.

Parodos organizatoriui rūpėjo įrodyti, kad kryžių ir koplytėlių architektūra yra tiek turtinga ir tiek aukštos meninės vertės, kad pajėgia atsverti gražiausios klasikinės architektūros formas.

III-ji ir IV-ji savaitė nuo 19 lapkričio iki 1 gruodžio

LIETUVOS ARCHITEKTŪRA.

Šio Triptiko trečioji dalis dėl didelio susidomėjimo ir pasisekimo buvo pratęsta vienai savaitei. I-sis skyrius iš pirmųjų savaičių performuotas ir papildytas didesniųjų Lietuvos miestų vaizdais ir trumpais jų aprašymais.

II-me skyriuje telpa liaudies architektūra. Centre patalpinta 3-jų puslapių portugalų kalba dr. inž. J. Gimbuto lietuviškosios architektūros santrauka. Aplink metodiškai išdėstyti braižiniai, piešiniai ir fotografijos: gyv. namai, klėtys, ūkio trobesiai: rūkykla, pirtys, jauja ir kt. varpinės, med. bažnyčios, langų ir durų ornamentika, gonkeliai, stogų „žirgeliai", durų apkaustymai (inž. J. Abračio reprodukcijos). Vienas kitas lietuviško sodžiaus vaizdelis J. Kazeliūno miniatūrinė medžio ornamentika. Didelė nuotraukų dalis iš dr. inž. J. Gimbuto, P. Galaunės rinkinių.

III-sis skyrius apima Lietuvos mūrinės statybos pradžią — Lietuvos pilis. Čia dėl vietos stokos matėme tik kai kuriu pilių griuvėsius k. t. Trakų. Gedimino, Raudonės ir kt.

IV-me skyriuje turėjo tilpti visi istoriniai stiliai: lietuviškoji gotika, vakarų renesansas, vakarų barokas, lietuviškasis barokas, rokoko, klasicizmas. helenizmas ir romantika. Ypatingai lankytojai domėjosi visu tuo, kas buvo dideliu užrašu pažymėta „lietuviškas". Čia nebuvo pagailėta nei triūso, nei laiko lietuviško charakterio išryškinime Lietuvos istoriniuose architektūros stiliuose.

Lietuvišką gotiką atstovavo: gražioji Šv. Onos B. Vilniuje su fasadu, perspektyva ir detalėmis, Zapyškio B., Vytauto Didž. Kaune, Bernardinų B. anga ir bokštas Vilniuje.

Renesansą: Kaune: Pažaislio B. ir Karmelitų B., Šiauliuose: Šv. Petro ir Povilo B.

Baroką: Vilniuje: Šv. Jono B., Domininkonų B., Šv. Jurgio B., Šv. Petro ir Povilo B. su vidaus detalėmis ir fragmentais, Šv. Teresės B., Šv. Kazimiero B., Šv. Katarinos ir Misionierių B. (Tipingiausias lietuviškas baroko), Bazilionių B., Kaune; Šv. Trejybės B., Jėzuitų B., Kauno Rotušė ir kt. Čia pat dviejų puslapių lietuviško baroko charakteristika, pažymint, kad pagal prof. Dr. Weber, Lietuvą stato to laikotarpio viso pasaulio pirmoje eilėje. Rokoko: Domininkonų B. ir Vienuolyno koridorius. Klasicizmas: Lauryno Stoka Gucevičiaus Vilniaus katedra su detalėmis, Kalvinų B., ir kt.

Helenizmas ir Romantika — vienas pavyzdys.

V-asis skyrius —

ATGIMIMO LIETUVIŠKOJI ARCHITEKTŪRA

Ji prasidėjo baudžiavos panaikinimo (1861) Lietuvoje ir tęsiasi iki dabar laisvajame pasaulyje. Šis skyrius padalytas į tris dalis.

a) Istorinių stilių pakartojimas (1861 — 1918). Duota du tipiniai pavyzdžiai: Palangos B. ir Kauno Įgulos B. (Vienintelis Bizantinio stiliaus pavyzdys).

b) Nepriklausoma Lietuva iki bolševikų okupacijos (1918 — 1940).

Kaip dr. El. Draugelis nusako „Mūsų Lietuva" (iš 1956. XII. 15 d.). čia jau vien lietuvių architektų bei inžinierių kūriniai. Ar tai grynasis modernizmas ar klasikinių stilių įpynime, bet visur jaučiama lietuviška dvasia, charakteris, alsavimas, grožis. Tai nepriklausomos Lietuvos 20 metų triūso pasiektas kultūrinis laimėjimas." Duota laikinosios sostinės Kauno ir provincijos miestų didžiųjų puošniausių pastatų vaizdai k. t. Vytauto Didž. Muzėjaus, Lietuvos Bankas, Prekybos ir Pramonės Rūmai, Prisikėlimo B., Darbo Rūmai, Teisingumo Rūmai. Visa eilė pradžios mokyklų, gimnazijų ir universitetinių rūmų, civilinės statybos pastatų, vilų, paminklų ir t. t.

c) Laisvojo pasaulio lietuviškoji architektūra. Šios dalies centre dr. arch. J. Mulokas savo kūrybos darbo salėje. Aplinkui išdėstyti jo kūriniai: šv. Marijos šventovės Chicagoje fasadas, perspektyva, maketas, vidus, dail. Jonyno ornamentikos pavyzdžiai, dail. Košubos Keturios Madonos, E. St. Louis Ill., B. su durų detalėmis, Lurdo Grotos koplytėlė, Bolševikų nužudytiesiems atminti koplyčia - paminklas. (Tai vienintelis lietuviškos architektūros įkūnytojas, kuris atsiliepė į tyruose šaukiantį šios parodos organizatoriaus kvietimą dalyvauti Apžvalginėj Lietuvos Architektūros parodoje). Arch. J. Muloko kūriniais yra susižavėjusi visa S. Paulo lietuvių kolonija. Kitų kūrinių autoriai yra šie architektai bei inžinieriai: Stasys Kudokas, J. Kova - Kovalskis, Kulpavičius, Petras ir Vasia Kiaulėnai, Ladyga, dr. J. Virakas. Neužmiršta sakralinės skulptūros ir vitražų kūrėjai: Kašubą, K. Jonynas, Kolba, Valeška, K. Varnelis.

Be to, buvo išstatyta gyv. liet. namo konkurso premijuotų projektų reprodukcijos: Arch. J. Muloko, arch. J. Okunio, arch. Švipo ir inž. K. Reisono. Viso buvo galima suskaityti 250 architektūrinių vaizdų.

Bibliotekų lankytojai buvo supažindinti bent dalinai su literatūra apie Lietuvą, lietuvių, anglų, vokiečių, portugalų ir ispanų kalbomis. Buvo išstatyta viso 40 tomų knygų.

Tokia tai yra įžanga į didžiąją Apžvalginę Istorinę Lietuvos Architektūros Parodą.

PLB SEIMAS – KŪRYBINIŲ POLĖKIŲ IR TAUTINIO SOLIDARUMO IŠRAIŠKA

Prieš kelis tūkstančius metų Izraeilio tauta, netekusi savo tėvynės, atsidūrė Babilonijoje. Daugelis jų pasidarė turtingi ir visko pertekę. Bet jie dažnai savo veidus gręždavo Palestinos link, graudžiai kartodami: „Pirmiau tenudžiūsta mano dešinė, negu kad užmirščiau tave, Jeruzale. Prie gomurio teprilimpa mano liežuvis, jei neminėsiu tavęs, jei nestatysiu Jeruzalės augščiau už kiekvieną savo linksmybę." (Ps. 136, 6). Šis tremtinių žydų ryžtas per ištisus tūkstančius metų išsaugojo Izraelio tautą nuo pražūties, nors pati Izraelio valstybė buvo sunaikinta svetimųjų ir tebuvo likęs savanoriškas susiklausymas savos tautinės bendruomenės ribose.

Šiandien, kai mūsų Lietuva svetimųjų okupuota ir mūsų tautos valstybinė organizacija paversta rusiškojo komunistinio imperializmo tarnaite, laisvajame pasaulyje pasklidę lietuviai savo tautinę gyvybę gali išlaikyti tik savanorišku susiklausymu savosios tautinės bendruomenės ribose.

Džiugu yra, kad daugelyje laisvojo pasaulio kraštų lietuviai jau yra sudarę savai bendruomenei organizaciją. Tačiau atskirų kraštų lietuvių tarpusaviniams santykiams ir bendradarbiavimui ugdyti, o prireikus ir viso pasaulio lietuvių vardu prabilti yra būtinas vienijantis centras. Pasaulyje pasklidę lietuviai turi sudaryti vieningą Pasaulio Lietuvių Bendruomenę.

Tam tikslui 1958 metais New Yorke įvyksta Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seimas. Tai istorinės reikšmės žingsnis. Kad jis būtų sėkmingas, visų kraštų lietuviai turi įsisąmoninti jo vaidmenį ir tinkamai atlikti jo atžvilgiu tenkančias pareigas.

PLB Seimo vaidmuo svarbus ne tik tuo, kad jis nustatys atskirų kraštų lietuvių tarpusaviniam bendravimui ir bendradarbiavimui principus ir praktiškas gaires bet ir tuo, kad jis sudarys progą parodyti pasauliui mūsų tautos kūrybinį įnašą žmonijos kultūrinei pažangai. Iš čia ir PLB Seimui pasirengimo uždavinių įvairumas.

Pirmasis uždavinys — nustatyta tvarka išrinkti PLB Seimo atstovus. Atstovams rinkti tvarka bus paskelbta kai tik bus priimta PLB laik. konstitucija. Pats atstovų rinkimas sunkumų nekels. Sunkumai kils dėl lėšų atstovams į PLB Seimą vykti. Kiekvieno krašto lietuviai į PLB Seimą turėtų atsiųsti bent po vieną atstovą. Praktiška galimybė pareis nuo to, kiek tam reikalui bendrų lėšų pavyks sudaryti

Lėšų sudarymo uždaviniai labai dideli. Lėšų reikia ne tik pačiam PLB Seimui susirinkti. Jų reikia ir meno bei spaudos parodoms organizuoti. Jų reikia lietuvių muzikos simfoniniam koncertui ir tautinei misterijai. Jų reikia sporto šventei. Pagaliau lėšų reikia ir pačioms lėšoms organizuoti.

Jau pats laikas visų kraštų lietuviams imtis visų įmanomų žygių PLB Seimo reikalams lėšų telkti. Kiekvieno lietuvio tautinė pareiga kad ir mažu įnašėliu prisidėti. Atskiri asmens ar organizacijos, paaukoję PLB Seimo reikalams bent 100 dolerių — tampa PLB Seimo Garbės Svečiais. Aukas siųsti Komiteto iždininkui A. Trečiokui (315 Walnut St. Newark 5, N. J., USA). Komitetas yra numatęs išleisti PLB Seimo žymenį, kad kiekvienas lietuvis galėtų įsigyti šio istorinio įvykio atminimą. Lietuviai dailininkai gali ateiti PLB Seimo lėšom sudaryt talkon, pateikdami PLB Seimo Org. Komitetui žymenio projektų. Projektai labai laukiami iki vasario 28 d. Projektus siųsti Msgr. Jonui Balkūnui, 64 — 14, 56th Rd., Maspeth 78, N. Y.

Lietuvių simfoninės muzikos koncerto dirigentu yra sutikęs prof. Vytautas Marijošius. Koncerto programos kolegiją sudaro prof. Vytautas Marijošius, prof. Kazys V. Banaitis, prof. Izidorius Vosyliūnas, prof. Juozas Žilevičius. Visi lietuviai kompozitoriai prašomi talkos. (Prof. V. Marijošiaus adresas: 331 Chesnut St., New Britain, Conn, USA).

Sporto šventę organizuoja New York Lietuvių Sporto Apygarda. Visų kraštų lietuviai sportininkai labai prašomi ieškoti galimybių bent atskiriems prasikišusiems individualinio sporto šakose lietuviams sportininkams šioje lietuvių sporto šventėje dalyvauti. Būtų idealu, kad ne tik iš JAV ir Kanados, bet ir iš kitų kraštų dalyvautų ir grupinio sporto komandos. Sporto šventės reikalu kreiptis į A. Vakselį, 85 — 09, 88th St. Woodhaven 21, N. Y.

Tautinės misterijos pastatymu rūpinasi Čiurlio ansamblio dirigentas muzikas Alfonsas Mikulskis. Kultūros Fondas jau yra paskelbęs konkursą misterijos tekstui parašyti.

Tarybos bei skulptūros paroda turi pavaizduoti visų kryptčių laisvojo pasaulio lietuvių menininkų kūrybą, spaudos paroda — rašliavos įnašą žmonijos kultūrai.

PLB Seimas bus laisvojo pasaulio lietuvių kūrybinių polėkių ir tautinio solidarumo išraiška. Padarykime ją vertą svetimųjų dėmesio ir pasigėrėjimo ir savųjų pagarbaus pasididžiavimo.

PLB. Seimo Organizacinio Komiteto Prezidiumas

New Yorkas, 1957 m. sausio 10.

A. † A.
KUN. VINCAS RAITELIS MIC

Iš Š. Amerikos gauta skaudi žinia, kad visai netikėtai, pačiam jaunystės žydėjime sausio 25 d. mirė kun. Vincas Raitelis MIC, prieš keleta metų darbavęsis Argentinos lietuvių kolonijoje.

A. a. kun. Vincas Raitelis buvo gimęs 1918 m. rugpiūčio 28 d. Jungt. A. Valstybėse. Baigęs lietuvių kolegiją Marianapolyje ir Marijonų Kunigų Seminariją Hinsdale, Ill., 1944 m. buvo įšventintas kunigu. Netrukus jis su kun. S. Sapliu išvyko darbuotis į Argentiną. Čia sėkmingai darbavosi ik 1949 m. rugpiūčio 5 d., kol vėl buvo gražintas į JAV-bes. Būdamas Argentinos lietuvių tarpe, jis pasižymėjo savo uolumu kunigiškuose darbuose. Kurį laiką buvo dvasios vadovu Gyvojo Rožančiaus Brolijoje, ėjo klebono pareigas, buvo vienas iš Vyčių Sąjungos steigimo skatintojų, patarėjų ir steigėjų. Marijonų vienuolyne ėjo namo tarėjo ir sekretoriaus pareigas.

Grįžęs Š. Amerikon, viršininkų buvo paskirtas pagilinti studijas ir pora metų studijavo matematiką ir šalutinius mokslus Milwaukee katalikų universitete, vėliau keleta metų darbavosi kaip mokytojas ir studentų auklėtojas Marianapolio kolegijoje. Pastaruoju metu dirbo pastoraciniuose darbuose, Ill.

Argentinoje yra likę nuliūdime du a. a. V. Raitelio dėdės, Ant. ir A. Paserbskiai su šeimomis, kiti giminės Š. Amerikoje.

Argentinos lietuviai velionį prisimena savo maldose. Šv. Mišios Aušros Vartų bažnyčioje bus atlaikytos šeštadienį, vasario 2 d. 7,30 val. Tegul Dievas bus gailestingas jo vėlei ir teatlygina už jo nuveiktus darbus Dievui, Bažnyčiai, tautai ir savo vienuolijai.

Celina ir Stasys Morkūnai gyv. c. Condor 1640, N. Pompeya, 20.I.57 turėjo dvigubą šventę, t. y. sidabrinių vestuvių ir naujų namų įkurtuvių. Ta proga savo draugams ir kaimynams surengė turtingas vaišes. Nuotraukoje Morkūnų šeima.

rėjau vieną, tai visą laiką jis man atimdavo. Ką daugiau gali padaryti aštuoni?

— — —

Motina ruošdamasi virtuvėj išgirsta verkiant vaikų kambary savo šešiametį Petriuką. Greit įbėgusi klausia kas pasidarė.

— Stasytė mane peša už plaukų...

— Ką padarysi, Petriuk, pakentėki. Ji tik trijų metukų ir nežino kad skauda.

Sugrįžta į virtuvę ir už minutės išgirsta verksmą, bet šį kartą Stasytės.

— Kas yra mergytei? — nuskubėjusi klausia.

— Nieko ypatinga, bet dabar jau ji žino. — Petriukas paaiškina.

— — —

ŠYPSENOS

Motiną, kuri turi aštuonis vaikus, paklausia:

— Iš kur turi laiko visais rūpintis ir apžiūrėti?

— Matai, — atsako ji — kai tu-

Mirus dideliam Lietuvių kultūros darbuotojui,

ALEKSANDRUI PETRAVIČIUI,

reiškiame giliausią užuojautą jo šeimai: tėvams, žmonai, dukrelėms, broliams ir sesutėms ir liūdime kartu su jais.

Dr. Justas ir Jadvyga Kuncaičiai

A. † A.

MŪSŲ MIRUSIEJI

Vasario mėn. 29 d. 10 val. Aušros Vartų parapijoje bus atlaikytos gedulingos šv. Mišios už a. a. Joną Aukštikalnį.

Kviečia žmona Pranė ir vaikai

— — —

▪ **Sausio 27** d. staiga mirė 6 mėn. amžiaus Danielius Ričardas, p.p. Stasės Gvaldaitės ir Teodoro Mendyk sūnelis. Palaidotas Espileta kapuose.

— — —

— **A. a. Povilas Urbaitis** po sunkios ir ilgos ligos mirė sausio 19 d. Ramos Mejia ligoninėje. Palaidotas Sarandi kapuose. Liko nuliūdusi žmona, duktė ir brolis bei švogeriai.

— — —

— **A. a. Dominas Jokubauskas** po sunkios ligos aprūpintas šv. Sakramentais sausio 20 d. atsikyrė iš mūsų tarpo. Velionis kilęs iš Žemaitijos, atvyko į Argentiną 1928 m. Liko nuliūdusi žmona ir sūnus Antanas. Palaidotas Sarandi kapuose.

— **A. a. Kazimieras Velička** mirė sausio 19 d. po operacijos Argerich ligoninėje. Palaidotas su religinėmis apeigomis Sarandi kapuose.

BUENOS AIRES

▪ **„Laiko" administratorius kun. Vitas Šimanskis, MIC** grįžo iš Mar del Platos po atostogų ir vėl eina savo pareigas.

▪ **Juozas Kanapinskas ir Napoleonas Katinas** po automobilio nelaimės baiga pasveikti. Reiškia visiems nuoširdžią padėką už lankymą ligoninėje, davimą kraujo ir visokeriopą pagelbą. J. Kanapinskas vasario 2 d. išvyksta į Caruhe.

▪ **Vincas ir Adelė Grigaičiai** „Laiko" Garbės Leidėjai ir Spaustuvės Kūmai atostogas praleido Montevideo pas gerb. kun. St. Grigaliūną. Su p. Edvardu Jusiu jo automobiliu lankėsi Punta del Este ir pasiekė Brazilijos sieną.

▪ **Antanas Kairys** su žentu **Stasiu Čekausku** ir šeimomis išvyko atostogų į Mar del Ajo.

▪ **Vicekonsulas Anicetas Simutis** sausio 29 d. išvyko laivu Rio de La Plata į Š. Ameriką.

▪ **Fotografas L. Kančauskas** išsisuko koją. Ligonis sugipsuotas gydosi namuose žmonos priežiūroje.

— — —

LAISVĖS GINKLAS — GERA, LIETUVIŠKA SPAUDA

KULTŪRINĖ KRONIKA

▪ **Rašytojas Paulius Jurkus** yra laimėjęs pereitų metų „Draugo" romano konkursą ir 1000 dolerių premiją.

▪ **Prof. Pr. Dovydaičiui** pr. metų gruodžio 2 d. sukako 70 m. amžiaus. Mokslininkas - enciklopedistas buvo gimęs 1886 m. gruodžio 2 d. Marijampolės apskrity, Višakio Rūdos par, Runkių kaime.

▪ **Pulk. O. Urbonas** Švedijoje nagrinėja ten esamus istorinius dokumentus, turinčius ryšio su senąja Lietuva.

▪ **Dr. M. Gimbutienė** parašė anglų kalba studiją apie lietuvių kryžius.

▪ **Aidų redaktoriai:** Ant. Vaičiulaitis, A. Nyka-Niliūnas, dr. J. Girnius ir vietiniai — tėvas L. Andriekus, OFM, prof. J. Brazaitis turėjo pasitarimą „Darbininko" redakcijos patalpose, Brooklyne.

▪ **Gen. St. Raštikio** atsiminimų antrasis tomas jau spausdinamas. Pasirodys apie Velykas ir turės maždaug 700 psl.

▪ **Aloyzas Baronas** parašė velykinių novelių rinkinį Valandos ir amžiai. Noveles išleis Knygos Klubas.

▪ **Dail. Anastazija Tamošaitienė** išaudė naują didelį kilimą vaizduojantį šv. Pranciškaus gyvenimą.

▪ **Dr. S. Aliunas** rengia spaudai naują humoristinį eilėraščių rinkinį „Trejos devynerios".

A. † A.

ALEKSANDRUI PETRAVIČIUI

mirus, ponią L. Petravičienę ir jos artimuosius nuoširdžiai užjaučia

Juozas Valentinas ir šeima

A. † A.

ALEKSANDRUI PETRAVIČIUI

mirus, p. L. Petravičienei ir šeimai reiškiame gilią užuojautą

Matukų šeima

A. † A.

KAZIMIERUI VELIČKAI

mirus, panelę I. Veličkaitę ir jos artimuosius nuoširdžiai užjaučia

Juozas Valentinas ir šeima

▪ **Eugenijaus Gruodžio** poezijos knyga „Aguonos ir smėlis" jau atspausdinta ir atiduota į knygrišyklą. Leidžia Lietuviškos Knygos Klubas.

▪ **Prancūzų bei italų** kilusiai vokiečių rašytojai **Gertrūdai von Le Fort** suėjo 80 metų. Konvertitė į katalikybę perėjo 1925 metais.

▪ **Dr. Alvina O. Šabanienė** parašiusi studiją „Post radiation Sarcomain Bone" ir gavusi magistrės laipsnį, pakviesta dėstyti ortopedinę chirurgiją Northsvestern universitete.

▪ **Prof. Antanas Maceina** Vokietijoje Ostforschung žurnale atspausdino didelį straipsnį vokiečių kalba — Adomas Mickevičius — prometeizmo poetas. Profesorius taip pat skaito paskaitas apie rytų ateizmo problemas Freiburgo universitete. Skaitys du semestrus ir iš tos medžiagos numato sudaryti atskirą knygą.

▪ **Kun. dr. Paulius Ragažinskas** rašo Kolumbijoj ispanų kalba studiją — Lietuvos renesansas Marijos Pečkauskaitės kūryboje.

▪ **Kordelija Jasutytė,** gavusi humanitarinių mokslų licenciato laipsnį Paryžiuje, atvyko į Iowos universitetą dirbti kaip asistentė prie prancūzų kalbos katedros.

LIETUVOS PASIUNTINYBĖS adresas:
Rambla, Rep. de Chile 1606, Montevideo.

▪ **Montevideo Liet. Kat. RADIO PUSVALANDIS** yra kiekvieną sekmadienį 8,30 val. ryto radio Solis bangomis (CX 44).

▪ **KIRPYKLA "O L G A"** — Ilgadaikis plaukų sušukavimas (karštas ir šaltas, atliekamas moderniškomis mašinomis ir naujais metodais. Priimama mokinės —
Olga Jasiulytė - Vitkauskienė, Wilde, Av. Gen. Cadorna 85.

V. R A M A N A U S K A S
RADIO TECHNIKAS
mokslus baigęs JAV-bėse. Dirba naujus ir taiso visokių rūšių radio aparatus. Duoda išsimokėjimui.
POLA 289, Buenos Aires
T. E. 64 - 4154

ČIUŽINIŲ IR UŽUOLAIDŲ DIRBTUVĖ-PARDUOTUVĖ
Parduodam medvilnė, vilnos, įvairios drobės, valizoms užvalkalai, gulimos kėdės ir turkiškos lovos. Taisomos minkštos kėdės.
Kainos prieinamos
Sav. Antanas Šalčiūnas
Juan B. Alberdi 925-31.
T. E. 60-2784.

ELEKTRICISTAS
- **PRECYZINĖ ELEKTROS TECHNIKA**

REMONTUOJAMA:
- **ŠALDYTUVAI - HELADEROS,**
- **RAŠOMOSIOS,**
- **SKAIČIUOJAMOSIOS MAŠINOS ir**
- **VENTILIATORIAI.**

Mėnesinis mokestis
DARBAS GARANTUOJAMAS
B. ASAKA
Dirbtuvė-taller: MEXICO 766 **Butas: MEXICO 95**
T. E. 38 - 2950

FARMACIA "NENISKIS"
ANTONIA NENISKIS de GUTIERREZ
FARMACEUTICA
AV. SAN MARTIN 740
BURZACO
(Pdo. Ate. Brown)
30 metrų nuo Av. Espora, priešais col. San Vicente stotį.
KALBA LIETUVIŠKAI.

FOTO "REPORTER" — JŪSŲ PATARNAVIMUI.
Jei norite turėti geriausias sužieduotuvių, vestuvių, gimtadienių ir kitų švenčių foto nuotraukas, kreipkitės į FOTO „REPORTER", kur fotografas -profesionalas yra pasiruošęs Jums greitai ir gerai patarnauti. Visi foto darbai atliekami savoje laboratorijoje.
L. KANČAUSKO,
FOTO „REPORTER",
c. Mendoza 2249, Avellaneda
(prieš liet. bažnyčią).

AUTOMOBILIŲ TAISYMO DIRBTUVĖ
ATLIEKAMA:
REGULIAVIMAS — REMONTAS — STABDŽIAI
RADIOTORIAI.
ELEKTRINIS VIRINIMAS IR TEKINIMAS (soldadura, autogena, electrica ir torneria)
Sav. MEŠKAUSKAS y CIA.
ESCALADA 2052 **T. E. 21 - 6541** **CAP. FEDERAL**
(Altura Av. de Trabajo 5000)

MIKŠTŲ KĖDŽIŲ FABRIKAS
GAMINAMOS ĮVAIRIŲ STILIŲ MINKŠTOS IR STIPRIOS KĖDĖS.
ATLIEKAMI ĮVAIRŪS STALIAUS DARBAI.
Savininkas
Jonas Janušis
COCHABAMBA 1811-17
Villa Scasso
T. E. 68 - 7208

PIRMAEILIS GROŽIO SALIONAS
"LA RUBIA"
SAVININKĖ IR VEDĖJA
ONA KASPARIENĖ
SOLER 3441 T. E. 86-2528 Buenos Aires

NUOSAVYBIŲ ADMINISTRAVIMAS
JUANA DAILYDĖ, vedėja
SANTIAGO DEL ESTERO 286, p. 4, e. 4; T. E. 37-6435
Perka ir parduoda neužimtus namus. — Suteikia paskolas pagal namų, žemės ir statybų garantijas nuo 3 iki 15 metų už 9%.

ALBERTO E. TIMINSKAS
COCHERIA „M I T R E"
Pasirūpina laidotuvėmis — veža ligonius — daro keliones į tolimesnes vietas — nuomuoja automobilius vestuvėms ir krikštams.
B. Rivadavia 718 T. E. 22 - 2045 Piñeyro

PERKAMAS NAMELIS,
gerai pastatytas ir ramioje vietoje, Buenos Aires pakraščiuose ar užmiesty. Pageidaujama šiaurinėje zonoje. Mokama apie 100.000 ir B. H. paskola. Su pasiūlymais kreiptis į „Laiko" administraciją, perduoti Juozui.

Casa MUSKETAS
Parduoda
PLOKSTELES, PIANINUS, AKORDEONUS, BANDEONUS TELEVISIOS APARATUS
IŠNUOMUOJAMA PIJANINUS
T. E. 50 - 5948 **Sanabria 2790-92**

▪ **MINKŠTŲ KĖDŽIŲ DIRBTUVĖ**
Sav. Mikelionis Cosquin 5565, Villa Lugano.

TEXTIL BRAŽĖNAS
Lietuvių audimo fabrikas.
Tucuman 3718
Monte Chingolo 4 de Junio

Jaunosios ir kūmos pasisiūkit suknias (ajuar) pas Profesorę ONĄ BALNAITYTĘ,
c. Manuel Esteves 1129, Dock Sud.
SINGER SISTEMA

▪ **OPTIKAS V. RASIŪNAS:** Gral. Mariano Acha 876, Morón: Šešt. 13 — 17 val. ir sekm. 13 — 16 val.

▪ **MOTERŲ GROŽIO SALIONAS IR KIRPYKLA „H E N R Y".** Įvairiausių madų šukavimas moderniausiomis priemonėmis, 20 metų praktika. Sav. Henrikas Lukaševičius:
Leandro N. Alem, 818, Banfield.

▪ **„PENSION LITUANA", sav. Juozas Palšis:** Villa Rumipal, Córdoba, Dpto. Calamuchita. Prie žavingo kalnų ežero. (Lago Embalse). Lietuviški valgiai, mandagus patarnavimas.

▪ **„LIETUVA" Sav. V. Nalivaika.** Dėl informacijų kreiptis: Turismo Agencia, **Florida 165** (Galeria Güemes), escritorio 529, p. 5. T. E. 33 - 9584.

▪ **ALF. DEGULIO ir K. PAULAUSKO** lietuviškas restoranas su lietuviškais valgiais yra Paseo Colón 449, Buenos Aires. Didelis valgių pasirinkimas, mandagus aptarnavimas. Aptarnauja patys šeimininkai.

LIETUVIŠKAS PENSIJONAS
c. 19, nr. 854, Miramar, F. C. G. R., netoli pliažo, atidarytas visus metus. Nuo kovo 10 d. iki gruodžio 15 d. sumažinta kaina.
Savininkas
JUOZAS VASILIAUSKAS

▪ **„ŽEMAITIJA", Isias del Ibicuy. Sav. J. ir A. Burokai.**

Imprenta de "L A I K A S"
Mendoza 2280 ▪ Avellaneda

Buenos Aires Avellaneda

„LAIKO" Spaustuvės VAJUS

Visi taurūs lietuviai, prisiminę, kad gera lietuviška spauda yra geriausias ginklas prieš mūsų tėvynės, tautos ir kolonijos priešus, kviečiami savo auka paremti „LAIKO" spaustuvės vajų. Surinkus bent dalį pramatomų išlaidų bus pradėti statybos darbai. „LAIKAS" jūsų neapvylė; neapvils ir LAIKO spaustuvė. Tai bus pasididžiavimas lietuviams ir nusistebėjimas svetimiems.

Visi į darbą ir į kovą už šviesesnį rytoju!

DUOSNI AUKA „LAIKUI"

Vienas iš „Draugo" redaktorių, didelis spaudos mylėtojas ir šelpėjas kun J. Prunskis atsiuntė „Laikui" 50 dolerių su sekančio turinio laišku: „Malonus Kunige Redaktoriau, augštai vertinu Jūsų gražias pastangas leidžiant „Laiką" ir jį tobulinant. Vienos čikagietės auką 50 dolerių nukreipiu Jūsų laikraščiui. Kaip jau Jūs sunaudosite, bile tik Laikui — bus gerai. Su pagarba,

kun. J. Prunskis".

„Laikas" maloniam Rėmėjui reiškia nuoširdžiausią padėką.

PASIKEITĖ ADRESAS

Lietuvai Išlaisvinti Komitetas, turėjęs savo būstinę 270 Park Avenue, G — 9, New York 17, N. Y. persikėlė į naujas patalpas. Dabartinis adresas: Committee for a free Lithuania, 70 Fifth Avenue, New York 11, N. Y. T. E. WAtkins 4-5461.

DIDŽ. GERB.

PONE REDAKTORIAU:

Grįždamas į J. A. Valstybes noriu Tamstai nuoširdžiai padėkoti už parodytą palankumą, kurį patyriau iš Tamstos redaguojamo laikraščio lankydamasis Argentinoje.

Taipgi noriu per Tamstą padėkoti visiems geros valios visuomenės vadams, iš kurių patyriau daug nuoširdumo ir tikrai lietuviško vaišingumo. Ypatingai esu dėkingas kun. klebonui Garšvai, kun. Černiauskui, ponams Čikštams, Šulniams, inž. Babroniui, Ožinskams, SLA vadams: Juliui Ascilai, G. Baršauskui ir Dr. A. Kaireliui; Survilams, Andriuškams, Ramanauskams, Arg. Liet. Centro Vadams: Mičiūdai, Burbai, Petrauskaitei ir Burbaitei; Šantarui, I. Padvalskiui, Vaivadams, Ivanauskams, Augustauskams, Balčiūnams ir visai eilei kitų. Didelė padėka priklauso mano broliui ir jo labai rūpestingai žmonai Anitai, kurie taip nuoširdžiai mane globojo ir visame kame padėjo. Vežuosi į New Yorką be galo malonius prisiminimus apie Argentinos lietuvius, kurie pas mane liks neužmirštami.

Jūsų,
Anicetas Simutis
Lietuvos Vice Konsulas
New Yorke

PRANEŠIMAS

Mergaitės išvažiuoja į Kordobos kalnus — Villa del Dique vasaros stovyklą sausio 31 d., 18,45 val., berniukai grįžta iš stovyklos vasario 1 d. 8 val. ryto.

PAJIEŠKOJIMAS

Pajieškoma **Petronėlė Seričikaitė**, Augustino duktė, kilusi iš Kroklių kaimo, Rudnio parapijos. Į Vokietiją buvo išvežta 1940 m. Kreiptis pas Praną Liuolą, c. Casacuberta 562, Avellaneda.

▪ **Julius Berteška** gavo žinią, kad Lietuvoj mirė jo žmonos sesuo Grasilda Masiūnaitė.

▪ **Pilypas Vaitkevičius, Petras Zuoza, Aleksandras Tumėnas, Juozas Bražėnas** ir kiti atostogas praleido pas lietuvius San Clemente de Tuyu.

▪ **Juozas Goris ir Vincas Laurutis** geležies apdirbimo fabrikantai sparčiai žengia pirmyn. Abu nusipirko mūrinius namus ir geras patalpas savo fabrikams. Dabartiniu metu gamina 3 dideles mašinas „Trebol" fabrikui.

▪ **Danutės Elenos Runimaitės** krikšto tėvai buvo: Aleksandras Ryl-Kuchar, Liudvikas Skoszdopole, Eleonora Jurgelevičiūtė de Ryl-Kuchar ir birutietė, gabi artistė bei šv. Cecilijos choro narė Onutė Savickaitė.

▪ **Ona Preikšienė** turėjo operaciją Sociedad Española sanatorijoje, Val. Alsinoje. Ligonės sveikata gerėja.

▪ **Ema ir Kazys Leonavičiai** sausio mėn. 29 d. laivu Rio de la Plata išvyko į Kanadą. Mėnesį laiko sustos Šiaurinėje Amerikoje aplankyti savo draugų ir po to tęs savo kelionę tieslog į Torontą pas savo gimines, kur žada pastoviai apsistoti. „Laikas" linki laimingos kelionės ir sekmės įsikurti naujoje vietoje.

▪ **Adolfinai Geigaitei** sekmingai buvo padaryta apendicito operacija sausio mėn. 19 d. Sur Avellaneda Sanatorjoje. Ligonė jau grįžo namo ir baigia stiprėti.

▪ **V. Leonavičiui** sausio 23 d. „Pedro Fiorito" ligoninėje buvo padaryta apendicito operacija. Ligonis baigia gyti savo namuose, Lanus.

▪ **Pranas ir Elzbieta Krapavickai** atostogauja Kordoboje pas savo sūnų Antaną, Estacion Experimental.

VICEKONSULO ANICETO SIMUČIO PAGERBIMAS LIETUVIŲ CENTRE

įvyko sausio mėn. 25 d. vakare. Jau nuo seno pasižymėję yra luganiečiai savo vaišingumu, organizuotumu ir sugyvenimu. Taip ir šį kartą — pagerbti aukštam svečiui iš Š. Amerikos susirinko virš šimto pačios rinktinės Villa Lugano publikos. Pats pagerbimo aktas buvo atliktas asado criollo vakariene, per kurią buvo pasakyta daug sveikinimo ir linkėjimo kalbų asmenyje Pono Simučio visiems Šiaurės Amerikos lietuviams. Labai gražiai ir aiškiai nušvietė Centro uždavinius ir rūpesčius Lietuvos Nepriklausomybės atgavimo ir lietuvybės palaikymo darbe dabartinis pirm. Arturas Mičiūdas. Oficialioji dalis baigėsi p. A. Simučio žodžiu. Svečias padėkojo luganiečiams už gražų priėmimą ir kvietė visus į lietuvišką darbą išeivių tarpe, palaikant lietuvybę ir skatino visus remti Lietuvos laisvės kovą, bendradarbiaujant su visais tais Argentinos lietuvių organizaciniais vienetais, kurie tiesiogiai ar netiesiogiai tokią kovą už Lietuvos išlaisvinimą veda.

Programą pravedė ponelė Herminia Burbaitė.

NAUJI „LAIKO" RĖMĖJAI

(Neskaitant prenumeratų)

$ 100 m/n. arg. — E. Navickienė (iš Urugvajaus)
„ 100 m/n. arg. — J. Kašėta
10 am. dol. V. Ramonas
$ 50 — J. Juodis
„ 50 — J. Lukošiūnas
„ 50 — J. Nekrašius
„ 50 — J. Martinkus z z z
„ 50 — B. Mikšys
„ 50 — J. Rastauskas
„ 30 — J. Senkus
„ 30 — L. Ilgakojis
„ 30 — t. Povilonis
„ 30 — I. Bakutienė
„ 20 — J. Karuzas
„ 20 — W. Balutowich
„ 20 — J. Aviža
„ 20 — N. N.
„ 10 — A. Petrauskas
„ 10 — A. Gogelis
„ 10 — J. Jurėnas
„ 10 — St. Stanaitis
„ 10 — J. Charkewicz
„ 10 — J. Reivytis
„ 10 — J. Laurynaitis
„ 10 — P. Gibavičius
„ 10 — P. Garška
„ 10 — O. Orlovas
„ 10 — J. Berteška
„ 10 — V. Dudek
„ 10 — V. Griškevičius
„ 10 — El. Nav. de Pereryra
„ 10 — Ver. Miliukienė
„ 10 — Bruna Barauskienė
„ 5 — P. Kazlauskas.

Visiems LAIKO Rėmėjams ir užsimokėjusiems prenumeratą nuoširdžiai dėkoja

„LAIKO" Administracija

LAIKO" Spaustuvės Statybos Fondui aukojo:

$ 500 — J. Martinkus
„ 100 — Ad. Adomaitis
„ 10 — Vl. Stankevičius

Aukotojams nuoširdžiai dėkoja „Laiko" sp. Statybos Fondo V-ba.

LAIKAS

CORREO ARGENTINO CASA CENTRAL

Franqueo Pagado
Concesión Nº. 4289
Tarifa Reducida
Concesión Nº 4015

„EL TIEMPO" Semanario Lituano
Mendoza 2280, Avellaneda, Bs. As.; T.E. 20-9027

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual Nº 524296

Redaguoja Red. Kolegija. Red. Antanas Kleiva. Rankraščiai taisomi Redakcijos nuožiūra, nesunaudoti — grąžinami tik autoriams prašant. KAINA: Argentinoje metams $ 50.—, pusm. $ 27.—, vienas nr. $ 2.— Urugvajuje met. 5 ur. p. Kitur — met. 3 dol. Oro paštas met. 5 dol.

X METAI — Nr. 184 — 1 DE FEBRERO

BIRUTIEČIŲ IŠVAŽIAVIMAS.

Š. m. vasario 10 d. Katalikių Moterų ir Mergaičių „Birutės" D-ja turi IŠVAŽIAVIMĄ į Pereyra parką.

BUS ŠOKIAI PRIE PLOKŠTELIŲ MUZIKOS.

Valgius ir gėrimus atsivežti. Iš Aušros Vartų liet. parapijos važiuos pulmanai. Išvažiuoja 7,15 val. ryto. Kas nori važiuoti pulmanu, privalo užsirašyti Aušros Vartų liet. parapijos raštinėje iki vasario 5 d. Mendoza 2280, Avellaneda. T. E. 20 - 9027.

KVIEČIAME VISUS Į GEGUŽINĘ!

„Birutės" D-jos Valdyba

SANTA FE

▪ **Jonas Kislauskis** darbe susilaužė kairios rankos pirštą. Gydosi namuose. Linkime ligoniui greit pasveikti.

▪ **Angelė Rutkaitė ir Alicia Kaufmanaitė** baigė komercinės gimnazijos antrąją klasę.

▪ **Alertas Činskis** tarnauja kariuomenėje Puerto Belgrano, o **Benediktas Meška** — Corrientes provincijoje.

V. K.

SVARBU VISIEMS LIETUVIAMS

Dėl įvykusių perorganizavimų Argentinos radio stotyse, nuo sausio 5 d. „Lietuvos Aidų" radio valandėlei yra paskirta transliuoti per LR 9 Radio Antartida šeštadieniais nuo 8,30 iki 9 val. ryto. Taigi, brangios sesės ir broliai lietuviai, klausykite jau 10 metų transliuojamos „Lietuvos Aidų" radio programos **šeštadieniais nuo 8,30 iki 9 val. ryto per LR9 Radio Antartida.**

„Liet. Aidų" Radio Valandėlės Vadovybė

Kristinos Mabel Strelčiūnaitės krikštynos. Kūmai buvo Edvardas Totilas ir Hilda Elvyra Staniulytė. Pakrikštyta per Kalėdas.

ĮVAIRIOS ŽINIOS

▪ **Kun. V. Mincevičius** turėjo Lietuvos reikalais pasikalbėjimą su Italijos užsienio reikalų viceministeriu Folchiu, su IV polit. skyriaus (Rytų Europos) vedėjais, su nauju Užsieniečių Tarnybos šefu ambasadorium Solca-Cameriniu ir Dr. Castellaniu, paskirtu į Gibraltarą Italijos generaliniu konsulu. Visi domėjosi Lietuvos problemomis ir dabartine padėtimi Lietuvoje bei tarptautinėje plotmėje ir reiškė Lietuvai daug simpatijų.

▪ **Ambasadorius Solca-Camerinis** ta proga pranešė, kad išdavoje memorandumo, kun. V. Mincevičiaus įteikto Vliko vardu pereitų metų pradžioje Lietuvoje pasų reikalu, kuriame taip pat buvo prašoma tokį pat traktavimą taikyti ir mūsų bendros nelaimės draugams latviams bei estams, Italijos vyriausybė jau suteikė estams tokį jų tautinių pasų pripažinimą ir vizavimą, kaip ir lietuvių pasų. Tikimasi greitu laiku tokį pripažinimą suteiksiant ir latviams.

▪ **Dr. J. Remeika**, Lietuvos Rytų Sienų Komisijos New Yorke bendradarbis, yra surinkęs nemaža istorinės medžiagos apie lietuvių - gudų - ukrainiečių santykius. Apie tai jau yra ir nemaža parašęs. Dr. J. Remeika gyvena Mannheime, Vokietijoje. (E).

▪ **Nidos knygų klubo leidykla** išleido Algirdo Landsbergio novelių rinkinį „Ilgoji naktis". Parnošti keli nauji vertingi leidiniai. (E).

▪ **Britų „Daily Express"**, rašydamas apie nesąmoningus Sovietų bendradarbius, pastebi, kaip po 2-jo karo 8 korpo vadas gen. leit. Walteris taip pat pasitarnavo bolševikams. **Šio korpo 1945 m. vasarą buvo išduoti Sovietams 4.500 kazokų.** Po kelių dienų 2 kazokai grįžo sunkiai sužeisti atgal ir papasakojo, kaip tie 4.500 išduotųjų buvo likviduoti.

Neblogesnis žmonių skerdikas yra ir dabartinis Sov. Sąjungos „galva" marš. Vorošilovas. UP žiniomis, Vorošilovas kartą vienam amerikiečių diplomatui pasigyrė, kaip jo įsakymu buvo išžudyta 11.000 caro karininkų. Tai Vorošilovas pareiškė amerikiečių spec. misijos vadovui, vėliau JAV ambasadoriui Maskvoje W. C. Bulittui. Jis išsyk pasistengė tuos 11.000 karininkų Kijeve perkalbėti, kad jie nieko nebijotų ir pasiduotų raud. armijai. Karininkams buvo pažadėta, kad jiems bus leista grįžti namo į savo tėviškes. Bet, kaip paprastai, bolševikai savo pažado neišlaikė. Vorošilovas Bulittui net pasigyrė, su pasitenkinimu pastebėdamas, kad jis pats įsakė 11.000 šių pasidavusių karininkų išskersti, taip pat išaudyti jų vaikus, o žmonos ir dukterys buvo prievarta pasiųstos į raud. armijos paleistuvystės namus.

O tuo tarpu Vakaruose vis dar atsiranda žmonių, kurie nori tikėti bolševikų vadų žodžiu ir jų „gera valia"... (E.)

▪ **16-tose olimpinėse žaidynėse** dalyvavo 7 lietuviai, turėję ginti okupanto spalvas. Penki iš jų buvo apdovanoti sidabro ir bronzos medaliais. A. Šocikas, J. Pipynė, R. Murauskas, A. Saunoris, B. Balaitytė, O. Zanevičiūtė yra iškovoję „T. S. čempionų vardus". Trisdešimt lietuvių sportininkų yra gavę „TS sporto meisterių vardus". (E).

▪ **Vokiečių dienraštis „Bayreuther Tagblatt"** 1957 I. 8 rašo apie vis stiprėjantį tautiškumo jausmą Pabaltijy. Ūkininkai sustiprino pasyvų pasipriešinimą. Žymiai laisviau nei seniau šneka studentai. Vilniaus, Kauno, Rygos, Talino ir Tartų universitetuose sudaryti diskusiniai klubai, per kuriuos galima išgirsti labai laisvų kalbų. Studentai reikalauja gimtosioms kalboms daugiau teisių auklėjimo įstaigose ir priimti į darbą Stalino laikais atleistuosius profesorius. Įvykiai satelitiniuose kraštuose ir ten daromos nuolaidos sekami su didžiausiu susidomėjimu.

VAŽIUOJAM Į PUNTA LARA!

Argentinos Lietuvių Bendruomenė, Avellanedos Apylinkė Š. M. VASARIO 24 D. (sekmadienį) turės

GEGUŽINĘ PUNTA LARA MAUDYKLĖSE.

PUSĖ KVADROS NUO ROTONDA

Kviečiame prisidėti visas lietuviškas organizacijas, ypač Berisso koloniją.

Žaidimai ir šokiai prie geriausios muzikos

Valgius atsivežti. Parke veiks Bendruomenės bufetas. Iš Aušros Vartų liet. parapijos išvažiuoja pulmanai 7 VAL. RYTO (po 6 val. šv. Mišių). Kas važiuoja pulmanu — privalo užsirašyti iki vasario 20 d. parapijos raštinėje, Mendoza 2280, Avellaneda. T. E. 20 - 9027.

Visi į Punta Lara vasario 24 d.!

ARLB Avellanedos Apylinkės Valdyba

Vasario 17 d., sekmadienį, visi Rosario lietuviai iškilmingai švenčia

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĘ

Programoje:

10 val. — Iškilmingos Sudėtinės šv. Mišios už Tėvynę, dalyvaujant vėliavai ir organizuotam jaunimui su tautiniais rūbais.

11 val. — Iškilmingas minėjimo Aktas parapijos salėje:
1. Lietuvos ir Argentinos himnai.
2. Paskaita apie tarptautinę padėtį ir Lietuvos laisvinimo eigą.
3. Draugijų atstovų žodis ir rezoliucijos.
4. Deklamacijos.
5. Tautiniai šokiai.

12.30 val. — Bendra Asado parapijos sode.

Tautieti! Lietuvos išlaisvinimo valanda artėja. Neužmiršk savo pavergtos tėvų žemės ir dalyvauk jos išlaisvinime! Dalyvauk Lietuvos Nepriklausomybės šventėje kaip tikras save gerbiąs lietuvis ir katalikas!